

VIENYBĖ

Paveiksluotas Amerikos lietuvių savaitraštis

73 M. 21 N.

BROOKLYN, N. Y.

1959 M. GEGUŽĖS (MAY) 29 D.

Tel. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Tarptautiniai užkulisiai

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

TEN, KUR GYVENO LATVIAI

Latvijos namuose Genevoje Gromyko stengiasi įkalbėti Vakarų užsienio reikalų ministeriams įteisinti faktinę būklę. Žemė per ilgai degė, kad būtume prisimenami.

"Gyvenu pas latvius. Tai Latvijos pasiuntinybėje. Latvijos respublika turi čia savo namus, igytus tuo metu, kai Latvija kandidatavo į Tautų Sąjungos tarybą. Ir ji buvo išrinkta. Tokiais atvejais perkami namai. Latvija triumfavo tuomet."

"Šiandien yra telių tik šešetas Ženevoje atstovybių... Išpūdis kažkokio apleisto dvaro. Jaučiu, kad ir mano kolega, latvis, keltų iš čia kitur, kur esama saugiau nuo karo. Bet šitas namas! Namas tai jau perdidelis bagažas. Jo į automobilį nepaimsi..." — rašė savo dienoraštyje Jurgis Savickis, buvęs Lietuvos pasiuntinys Tautų Sąjungai. Data: 1940 metų gegužės 19 d. Geneva. Dienoraščio pavadinimas: Žemė dega.

Dvidešimt metų nuo to žemės gaisro pradžios praslinkus, vokiečių savaitraštis Der Spiegel 1959 m. gegužės 20 d. numeryje vėl prisiminė tą vietą — Villa Blanche, atstovybę to krašto, kurį vokiečiai su sovietais susitarė ištrinti iš žemėlapio. Mat, čia dabar gyvena sovietų užsienio reikalų ministras A. Gromyko, kurio veiksmus, žodžius ir naujai išgytą

vėl į madą grįžusią kietą skrybėlę stebi iš viso pasaulio suplaukę 1,174 žurnalistai.

Latvių viloje dabar gyvenęs Gromyko yra, amerikietiška tarant, "star," žvaigždė užsienio reikalų ministrų konferencijos vaidinimo. Sakau vaidinimo, nes tos konferencijos tikslas yra iš anksto numatytas: ji turi pateisinti būsimą keturių didžiųjų valstybių galvų konferenciją, iš kurios sovietai nori išgauti dabartinės Rytų Europos būklės legalizavimą. Susirinkusiems užsienio reikalų ministeriams tai nėra paslaptis, nes jau kovo 2 d. Nikita Chruščiovas, kalbėdamas tada Maskvoje viešėjusio britų premjero Macmillano garbei suruoštoje puotoje, visai aiškiai išsitarė:

"Es esmės kalbant, mes siūlome įteisinti tą faktišką būklę, kuri susidarė sumušus hitlerinę Vokietiją."

Įteisinimas sovietams reikalingas, kad galėtų duoti mirtiną smūgį visoms pavergtų Rytų Europos tautų laisvės viltims ir sutvirtinti savo vakarų sieną. Derybose dėl įteisinimo sovietai tikisi vienaip ar kitaip išspręsti ir Vakarų Berlyno statusą, kuris, Nikitos žodžiais, jam stovis kaip ašaka gerklėje.

Reikia atsiminti, kad nuo 1958 m. liepos 7 d. Rytų Vokietija jau yra galutinai įjungta į bendrą sovietinės imperijos ūkinį planą. Nepaisant begėdiško sovietų plėšimo, Rytų Vokietijoje šandien vėl yra augščiausias visoje sovietų imperijoje pragyvenimo lygis, o jos pramonės gamyba stovi penktoje vietoje Europoje (po Sovietų Sąjungos, D. Britanijos, Vakarų Vokietijos ir Prancūzijos). Savaiame aišku, kad sovietai šandien nuo Rytų Vokietijos atsiskirti negali ir nemato reikalo.

Tiesa, per 10 metų iš Rytų Vokietijos į Vakarus pabėgo apie 2,5 milijonų vokiečių, tačiau paskutiniai pabėgėliai teigia, kad ūkinės pragyvenimo sąlygos Rytų Vokietijoje jau yra pakentamos. Bėgama daugiau dėl politinių priežasčių — laisvės troškimo. Taip, pavyzdžiui, pereitais metais pabėgo 3,400 mokytojų, kuriems statomi didžiausi ideologiniai reikalavimai, 850 gydytojų (Vakarų Vokietijoje jte daug geriau uždirba) ir tik 357 mokslo darbuotojai, kurie turi geriausias sąlygas ir kuriems statomi maži "ideologiniai" reikalavi-

(Nukelta į 4 psl.)

L. Vanagaikienė ir dr. S. Biežis prie A. Vanagaičio kapo (plačiau žr. 3 psl.)

V. Noreikos nuotrauka

John Foster Dulles

Velionis John Foster Dulles buvo toks žmogus, kokį pasaulis retai.

Vieno amerikiečių laikraščio, kartu ir mūsų pačių žodžiais tarant, —

Jei laisvasis pasaulis turėtų pasakyti vardą vieno žmogaus, daugiau už kitus nusipelnusio taikai ir laisvei šiais raudonosios agresijos laikais, tas vardas būtų — John Foster Dulles.

Jei pasaulio vergijos planuotojai Maskvoje ir Peipinge drįstų ištarti vardą vieno žmogaus, labiau už kitus pakenkusio jų planams, tas vardas būtų — John Foster Dulles.

Tai vardas garbingo, teisingo, drąsaus ir išmintingo JAV politikos, buvusio valstybės sekretoriaus.

Dėl šio žmogaus mirties šandien liūdi visas pasaulis: laisvasis ir pavergtasis. Kartu liūdi ir lietuviai.

Gegužės trisdešimtoji — kapų puošimo diena. Tai šventė civilinio karo veteranams prisiminti. Nevisose JAV valstybėse ji švenčiama.

Dabar ši diena, nors dar ir nenustojusi savo pirmąsias prasmės, įgyja naują, kasdien platesnę, prasmę. Ji dabar — visų kapų puošimo diena. Kapų, kuriuos dar kas nors prisimena.

Mums, lietuviams, ši šventė, savo kilme svetima, šandieną darosi sava. Lietuvių kapų yra ne tik šioje šalyje, bet ir visame pasaulyje.

Kapų puošimo diena mums primena ir tuos kapus, kurių niekas nelanko; kur, anot Malronio,

Daugel žūva, daugel pūva,
Kas apverks jų dalį?
Už Uralo, žemės galo:
Ne po savo šalį!

"PIESTUKO NUOTOLYJE" nuo pagrindinio konferencijos stalo sėdi vokiečių valstybių delegacijos (dešinėje).

Ona ir Charles CHELEDENAI (sėdi priešakyje), kuriems Liberty Federal Savings Banko personalas pareitą penktadienį, gegužės 22 d. surengė pobūvį juodviejų 25 metų vedybų sukakčiai paminėti. Pobūvis įvyko banko patalpose, 204 N. Broad Street, Philadelphijoje. Charles S. Cheleden, kaip žinia, yra Liberty Federal Savings Banko prezidentas, o jo žmona Ona — egzokutyvinė viceprezidentė ir pereinamais metais atidaryto banko skyriaus (Dauphin ir Stenton Streets) vėdėja.

VILNIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS

Detroit, Mich. — gegužės 30 ir 31 d. Detroitė įvyksta Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas, kuris vyks Hispanos Unidos svetainėje (W. Vernor ir kampas 25 gt.) Šis suvažiavimas yra reikšmingas įvykis sąjungos gyvenime. Jame dalyvauja JAV ir Kanados skyrių atstovai ir eilė žymių mūsų kultūrinio bei politinio gyvenimo asmenybių.

Suvažiavimo eiga: gegužės 30 d. (šeštadienį) 9 val. ryto atstovų registracija, 10 val. suvažiavimo atidarymas ir darbo posėdžiai. 8 val. vakare tose pačiose patalpose skyrių atstovams, organizacijų atstovams bei svečiams draugiškos vaišės.

Gegužės 31 d. (sekmadienį) 11 val. šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčioje iškilmingos pamaldos. Po pamaldų 12:15 val. tos pačios svetainės auditorijoje įvyks iškilmingas suvažiavimo uždarymo akademija, kurios metu bus trumpa Centro

Valdybos pirmininko adv. A. Juknevičiaus paskaitėlė, organizacijų sveikinimai ir meninė programa, kurią išpildys Detroito Dramos Sąjungos nariai vadovaujami akt. J. Pusdešrio.

Vaišių kvietimus galima įsigyti pas mūsų skyriaus valdybos narius: A. Misilina, B. Petkauską, J. Leką, J. Kirtiklį ir A. Rimba.

Reikalinga pagalba

Prof. Kazio Būgos žmona, našlė, yra atsėdūrusi sunkioje padėtyje. Nuo 1939 metų netekusi regėjimo, ji buvo išlaikoma dukters Gražinos iš kuklaus jos uždarbio. Gražina sunkiai susirgo, turėjo operaciją ir dar tebėra ligoninėje. Joms labai reikalinga pagalba. Visuomenė prašoma jas paremti savo aukomis. Aukas siųsti: Dr. Antanas Kučas, 324 Monroe Ave., Scranton 10, Pa.

Senovės lietuvių pinigai

Jonas K. Karys (408 Park Ave., Bridgeport 4, Conn.) atidavė spausdinti ilgų metų savo darbą "Senovės Lietuvių Pinigai" (istorija ir numizmatika; iliustruota šimtais paveikslų). Veikalas apima visus mūsų prosenelių ekonominio santykiavimo įrankius, vartotus nuo giliausios senovės, iki tragiškojo L. Didžiosios Kunigaikštystės galo (XVIII amž.).

Turinyje: primityviškos mainų priemonės (akmens, kaulo, metalo padargai; gintaras ir jo dirbiniai; antkakliai, segės, kiti puošmenos; kiaušnių kailiukų "pinigai"); liedintos sidabro "kapos"; senos romėnų, arabų, kitų tolimųjų kraštų monetos, garsieji Pragos grašiai; viduramžių Lietuvos kunigaikščių monetos; D. Kunigaikštystės pinigai iš unijų su Lenkija laikų; lietuvių tautiniai ženklai (jų istorija bei heraldika).

Clevelando lietuviai

J. ANTANAITIS

Apie susiskaldymo žalą

Clevelande veikiančių politinių partijų bei grupių atstovai turėjo pasitarimą lietuvių vienybės atstatymo reikalu. Pasitarimo išdavo, Kazys Žukas, "savo privačia iniciatyva," gegužės 17 d. sušaukė suinteresuotų tuo reikalu asmenų susirinkimą.

Iniciatoriaus buvo patiekta du punktai: 1) Pranešimas, ar mums reikalinga politinė vienybė ir 2) pasisakymai dėl šio pranešimo.

Savo pranešime, atsakydamas į klausimą, ar reikalinga politinė vienybė, K. Žukas pastebėjo, jog gyvename nepaprastą, epochinį laikotarpį, kada visi laukia didžiųjų grumtynių, Rytų su Vakarais.

Ar esame tam pasiruošę, kas mus laukia, ar turime kokį planą? Į tai kalbėtojas taip atsakė: "Esame susiskaldę, savo tautos reikalais nesisielojam, tai ką galime laukti, kad momentui atėjus, svetimi Lietuvos reikalais pasirūpintų."

Apie lietuvių politinės vienybės reikalingumą nesą ko plačiau ir svarstyti, nes tai esanti aksioma. Verčiau esą, pakalbėti apie susiskaldymo žalą.

Čia jis paktavo Evangelijos žodžius, kur pasakyta, kad kiekviena karalystė, kuri su savim nesutinka, bus sunaikinta. Koncentruotos jėgos reikšmę ir susiskaldymo pasekmes pavaizdavo ir fizikos dėsniais. O pereidamas prie konkrečių įvykių, prisiminė mūsų atstovybės bylą Vatikane. Jo nuomone, Vatikano byloje veikėme separatiniai ir pakrikusiai, dėl to ir rezultatai neperdidžiausi.

Napoleonas sakydavęs, kad geriau vienas vadas, nors ir blogesnis, bet ne du geri vada. Mes, lietuviai, turime

gerų vadų, tik, deja, pacituotoji Napoleono išvada pragaištingai mus veikia.

Baigdamas K. Žukas reikė vilti, jei vienybės idėja iš šios kolonijos išeitų, tai clevelandiečiai būtų daug nuveikę. Bet kaip to atsiekti, jis nepateikė konkrečių pasiūlymų, o paliko susirinkimui dėl to pasisakyti.

Be konkretaus pasiūlymo, nelengva susirinkimui buvo rasti tolimesnių diskusijų bazę. P. Žilionis siūlė ta baze laikyti 1944 m. vasario 16 d. Vliko deklaraciją.

B. Gaidžiūnas, kaip vienas iš pasirašiusių tą Vliko deklaraciją, reikėdamas daugiau savo privačių nuomonių, pripažino politinės vienybės reikalingumą, bet esą svarbu, kokiomis priemonėmis tos vienybės siekiama. Jis mano, kad čia daugiau gali padėti privatus kontaktai. J. Liūdžius mano, kad mes emigracijoje neturime lemiamos reikšmės, nes tautos dauguma pasiliks Lietuvoje. Tada esame mes ir jė. Be to, ką K. Žukas siūlė, tai jam atrodo, kad reikalaujama iškilti aukščiau kairės ir dešinės. O tai jau nesą lengva. Siūlė bent tuo tarpu įgyvendinti dr. K. Griniaus politinę amnestiją (deja, ja nepersieme ir dr. K. Griniaus vienminčiai. J. A.).

Pripuolamai atsilankęs Clevelande ir šiame susirinkime dalyvavęs prof. K. Pakštas, pasisakė, daug metų gyvenęs be jokios partijos ir atmetęs visas partijas. Jo nuomone dabartinis mūsų susiskaldymas išeivijoje stačiai žlugdo rezistencinę dvasią Lietuvoje. Lietuvių pabėgę 60,000, iš to skaičiaus 20,000 jau spėję nutautėti, o likusieji susiskirstę į 14 partijų. Esą, jei mes su tuo kromeliu (Nukelta i 10 psl.)

Trečiokas Agency

SENIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTŪRA

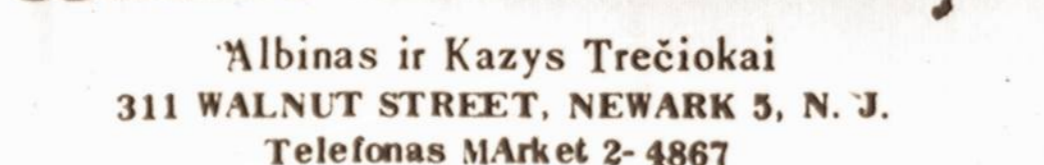
KELIONĖS - visokiomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Įvairiausios ekskursijos. Sudaromi ir tvirtinami imigracijos bei kelionių dokumentai.

PINGAI - su pilnu užtikrinimu siunčiami į visus pasaulio kraštus, įskaitant ir rusų okupuotus. Persiuntimas į Lietuvą iki \$300 kainuoja \$1.65. Už \$1 išmoka 10 rublių.

APDRAUDA - visokiausios rūšies sutvarkoma per geriausias ir tvirtiausias kompanijas.

NUOSAVYBIŲ - pirkimo, pardavimo ir finansavimo reikalais sąžiningas pataravimas.

FEDERALINIŲ MOKESČIŲ - Income Tax - paruošimas.

Albinas ir Kazys Trečiokai
311 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Telefonas Market 2-4867

Quick As A Wink

Quick help always available from Hartford Insurance Agent. Phone middle of night. We'll get up. Glad to. That's our job. Naturally. We're a Hartford Agency!

Albert H. Peters

116-55 QUEENS BLVD.
FOREST HILLS, N. Y.
VIRGINIA 3-1477

Agency for
HARTFORD ACCIDENT and INDEMNITY COMPANY
Hartford, Connecticut
© 1958 N. A. S. I. CO.

Atostogos Asbury Park, N. J.

ONOS ir PETRO LANIŲ (Lanauskų) VASARNAMYJE

515 FOURTH AVENUE - KAMPAS EMORY STREET

Čia Atlanto pakrastyje, ažuolų paunksnyje, erdviose kambariuose rasite tikrą poilsį. Svečių patogumui galima naudotis virtuvėmis, šaldytuvais ir indais. Norintiems, maistas bus gaminamas vietoje. Maudymosi mokestis apmokamas savininkų.

SEZONO PRADŽIA BIRŽELIO 14 D.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

LANYS, 1248 Waverly Place, Elizabeth, N. J. Tel. EL 3-1169
arba vasarnamyje:

515 4-th Ave. ASBURY PARK, N. J. Tel. PR 4-6034

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

Lietuviškoje Chicagoje

Išpūdingas minėjimas

Nepaisant gerokai įsigalėjusio pavasario, kurs traukte traukia tautiečius į gamtą, virš 1,200 žmonių susirinko į Marijos augšt. mokyklos salę pagerbti prieš 10 metų mirusį Antaną Vanagaičių. Žymią publikos dalį sudarė senesnės ateivių kartos žmonės, patys gerai atsimeną velioni. Minėjimo komitetui, kurio priešakyje stovėjo dr. S. Biežis, ir Margučio "imperijos" valdytojai Lidijai Vanagaitienei priklauso pagarba ir padėka už tikrai pavyzdingo bei imponuojančio minėjimo programą ir jos pravedimą.

Daiv. A. Kurauskas buvo labai gražiai išpuošęs sceną, suteikusių gerą foną komiteto pirmininkui dr. S. Biežiui, kalbėtojams konsului dr. P. Daužvardžiui, Vienybės red. Juozui Tysliavai, velionio artimam draugui adv. A. Lapinskiui bei koncertinės dalies atlikėjams.

Tysliavos, seniai Chicagoje begirdėto, kalbos buvo laukiama su dideliu susidomėjimu. Ir jis klausytojų nenuvylė. Tai buvo išpūdinga kalba, priminusi, kad gražbylystė yra atskiras menas. Lietuviškoji Chicago tokio savo "liaudies tribūno" neturi.

Eilę Vanagaičio dainų, jų tarpe kaikurias naujai Vlodo Jakubėno aranžuotas, atliko ir vienybiečiams pažįstami solistai Stasys Baras, Monika Kripkauskienė, Aldona Stempuzienė bei Alice Stephens moterų ansambliis, fortepionu palydimi Aleksandro Kučiūno.

Minėjimas truko vos porą valandų. Daug kas apgailestavo jo trumpumą — retą reiškinį mūsų minėjimuose.

Šeštadienį, po gedulingų pamaldų Marquette Parko bažnyčioje, virš 100 velionio draugų buvo nuvykę į kapines,

kur padėjo vainikus ant Vanagaičio ir jo artimo bičiulio Antano Olio kapų.

Po oficialaus minėjimo sekmadienį dar buvo vakarienė ištaigingame South Shores klube, kur dalyvavo beveik visa lietuviškos Chicagos biznierių smetonėlė.

Besiartinančiame tautininkų seime Detrote laukiama smarko nuomonių pasikeitimo tautinės spaudos reikalais... "Oficialaus" organo redaktoriaus "diktatūriškas" ir dažnai nelogiškas elgesys, pvz. atsisakymas idėti dr. Biežio atsisaukimą Vanagaičio minėjimo proga, sukėlė nusistebėjimo Chicagos tautininkų tarpe.

Chicagoje trumpam atsiveikinimo vizitui lankėsi Šveicarijos konsulo Montreaulyje, Kanadoje, dr. Kaestli žmona, lietuvaitė I. Augėvičiūtė, mūsų kariuomenės gydytojo plk. Augėvičiaus duktė. Dr. Kaestli atstovavo Šveicarijai ir Kaune. Dabar jis pasitraukia į pensiją ir grįžta į Šveicariją.

• "Taikos šalininkai prikalė prie gėdos stulpo tuos, kurie rengia naujas pasaulines žudynes," sako Teofilis Tilvytis, kuris, be liaudies poeto titulo, dar turi ir Lietuvos taikos gynimo komiteto pirmininko pavaduotojo titulą.

• Lietuvoje, kaip ir Rusijoje, gegužės 7 d. "iškilmingai" buvo minima "tradicinė" Radijo diena.

• Prof. B. Dvarionas koncertuoja Rytų Vokietijoje.

• Lietuvoje dabar esą 2 milijonai 713 tūkstančių gyventojų; Vilniuje — 235 tūkstančiai, Kaune — 214 tūkstančių.

VIRŠUJE: Juozas Tysliava kalba A. Vanagaičio mirties dešimtmečio minėjime, įvykusiame Chicagoje praėjusį sekmadienį. APAČIOJE: Chicagos lietuviai susirinkę į A. Vanagaičio minėjimą Marijos aug. mokyklos salėje. Pirmoje eilėje matomi kons. Daužvardis su žmona, V. Olienė, Biežienė, L. Vanagaitienė, Dirmeikiai, Jakubėnai ir kt. V. Noreikos nuotraukos

BIRŽELIS - BALFO VAJAUS MĖNUO

Devintasis Balfo Seimas priėmė tokią rezoliuciją: "Birželis, kaip didžiųjų lietuvių tautos tragedijų mėnesis, skelbti visoje Amerikoje šalpos ir Balfo vajaus mėnesiu."

Balfo pirmininkas kan. dr. J. B. Končius pasiuntė, visiems Balfo padaliniams ir spaudoje paskelbė atsisaukimą, ragindamas apskritis, skyrius, patriotines organizacijas bei draugijas jungtinais ruošti parengimus su prakalbomis ir rinkliavomis.

Birželis jau čia pat. Taigi pats metas sukurti.

Visi nuoširdžiai prašomi aukų rinkimo reikalu paklabenti organizacijų, klubų ir įmonių duris tiek savųjų, tiek kitautaučių tarpe.

Toks visuotinio masto minėjimas daromas pirmą kartą. Todėl labai svarbu, kad jis pa-

sisektų ir moraliskai, ir medžiagiškai.

Centrai labai įdomu būtų patirti, kokios reakcijos minėjimas susilaukė iš visuomenės pusės. Todėl rengėjai labai prašomi, siunčiant surinktas aukas, nors trumpai painformuoti Centra, kaip buvo minėjimai ruošiami ir kaip jie pasisekė. BALFO CENTRAS

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street

Brooklyn 1, N. Y.

MAin 4-6400

LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

700 Caroline Ave.

N. Valley Stream, N. Y.

VALley Stream 5-0783

SIUNTINIAI SIUNČIAMAI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINĄ, LIETUVĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.

Atdara kasdien nuo 9 - 6;
Sekmadieniais nuo 9 - 4.

Licensed by USSR
Tel. CHelsea 3-2583

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MArket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Rd.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANdrew 8-5040

11339 Jos Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA, 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams klientų, visus geriausiai patenkindama. Mūsų firma 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6 - 7 savaites (oro paštu laike 7 - 12 dienų).

Mūsų raštinėse yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies produktų. Prašykite mūsų nemokamo katalogo su visomis informacijomis apie muitą ir persiuntimą. Atdara kasdien nuo 9 - 6 v. v. Sekmadieniais nuo 9 - 5 val. p.p.

PASKUTINIS DIVIDENDAS
PAKELTAS IKI

3 1/4% metams

(3% reguliaraus ir 1/4 extra)

SKAIČIUOJAMAS
METŲ KETVIRČIAIS

Taupyk čia - Daugiau uždirbsi! - NELAUK!

**THE Kings County
SAVINGS BANK**

Incorporated 1866

2 PATOGIOS ĮSTAIGOS:

125 Broadway prie Bedford Avenue
509 Eastern Parkway prie Nostrand Ave.
Member Federal Insurance Corporation

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava, Editor & Publisher, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y., Tel. APplegate 7-7257.
Vytautas Meskauskas, Associate Editor, 2625 S. Harvey, Berwyn, Ill. Tel. Pioneer 9-2588.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn N. Y. Subscription Rates: USA, Canada and other countries \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

VOKIEČIAI HERTERIO IR GROMYKO PORTFELIUOSE.

Lotynų raidynas kenkia sveikatai?

Gegužės pradžioje slaptais kanalais per Londoną laisvąjį pasaulį pasiekė žinios iš Maskvos, kad, jau nuo 1954 m. sovietinio akademiko L. Gaponenko įtaigojamas lotynų raidyno Baltijos valstybėse pakeitimas rusiškuoju, pastaruoju metu įgaunąs konkrečias formas. 1958 m. Maskvos Mokslinis Poligrafijos Institutas paruošęs pavyzdinius naujojo raidyno rašmenis, kurie per dabartinį septynmečio plano laikotarpį turėtų laipsniškai pakeisti lotyniškąjį raidyną Baltijos valstybėse. Šiai rusų nacionalistų rusifikacinei užmačiai sugalvotas labai savotiškas pagrindas: esą lotynų raidynas kenkia Lietuvos, latvių, estų sveikatai ir todėl sveikatos apsaugos sumetimais būtina pakeisti sveikatai nekenkiančiu rusiškuoju raidynu, kurį maždaug prieš šimtą metų labai norėjo primesti Lietuvai cariniai satrapai Kaufmanas, Valujevas, Muravjevas ir kt.

Kadangi visas Maskvos pasirengimas laikomas didele valstybine paslaptimi, tai lig šiol trūksta betkurių oficialių duomenų apie tai, kas iš tikrųjų Gaponenko planu bus pagaminta. Neoficialiai kursuoja dvi versijos. Pagal vieną jų dabartinį Baltijos valstybių lotyniškąjį raidyną pakeisis dabartinis rusiškasis raidynas. Pagal antrąją versiją vietoje lotynų raidyno bus įvestas Baltijos valstybėse ne grynai rusiškas, bet tam tikras tarpinis raidynas, artimas rusiškajam. Kaip ten bebūtų, visas kultūringasis pasaulis turi išgirsti apie šį naują sovietinio kultūrinio genocido planą ir lig laiku jam pasipriešinti. K.

- Buvęs valstybės sekretorius John Foster Dulles palaidotas trečiadienį Arlingtono kapinėse. Laidotuvių procesijai vadovavo prezidentas Eisenhoweris.
- Genevos konferencijoj dar nieko konkretaus nepasiekta.
- Tasso spaudos agentūra paskelbė, kad Sovietų parodą New Yorke atidarys Kozlovas, Kremliaus hierarchijoj stovįs nežemiau už Mikojaną. Parodos atidarymas įvyks birželio 30 d.

Ten, kur gyveno latviai

(Atkelta iš 1 psl.)

mai. Šitas bėgimas nepatinka patiems vokiečiams, kurie bijo, kad netrukus sovietai turės pradėti gabenti rusus užimti vokiečių paliktoms vietoms. Laimė, kad tų rusų visur trūksta — okupuotose kraštuose ir Sibire, todėl iki šiol rusų kolonizacija Rytų Vokietijoje dar nepradėjo.

Esamai padėčiai pabrėžti sovietai pasiūlė į konferenciją išleisti abiejų Vokietijų atstovus. (Vakarai jau vasario 16 d. sovietams siūlė į konferenciją pakviesti "vokiečių patarėjus," sovietai į tai atsakė pasiūlymu kviešti "vokiečių valstybių at-

stovus.") Konferencijoje buvo svarstomas įdomus klausimas: kaip toll nuo apskrito konferencijos stalo turi sėdėti tie vokiečių valstybių atstovai. Gromyko pasiūlė juos pasodinti "6 pieštukų" nuotolyje, Britų užsienio reikalų ministeris Selwyn Lloyd paėmė nenudrožtą standartinį UN pieštuką ir pradėjo matuoti. Gromyko pareiškė savo veto. Jis manęs ne pieštuko ilgį, bet platumą. Po trumpų diskusijų prieita prie kompromiso: vokiečiai pasodinti vieno pieštuko ilgio nuotolyje!

Toliau beveik dvi savaites buvo gaišinamas laikas. Vakarų

planas eiti lėtai prie visos Vokietijos suvienijimo sovietų, aišku, buvo atmetas. Paaškinėjo tik vienas dalykas: vienintelis Vakarų koziris yra Berlynas. Tai ašaka Nikitos gerklėje. Tačiau ką sovietai gali duoti už jos pašalinimą? Tai nori patirti Vakarai, bet sovietai vis dar nenori pasakyti savo tikros kainos.

Apie vilos, kurioje dabar gyvena Gromyko ir kur įvyko daug slaptų pasitarimų, savišaukiamą niekas, išskyrus Spiegelio korespondentą, neprisimena. Žemė per ilgai degė.

LENKAS LIEKA LENKU...

Komun. Lenkijos dienraščio Życie Warszawy korespondentas E. Waszczuk, pabuvojęs Vilniuje, aprašė (š.m. kovo mėn. numeryje) savo išpildžius bei menamai surinktus duomenis.

Lenkų korespondentą — tvirtina Waszczuk — Vilnius bendrai įdomauja. Pasivaikščiojimas po miestą — tikras malonumas. Štai puikios gatvelės, truputį primenančios Krokuvą... Pirmoj eilėj bažnyčių bokštų iškilumas.

Šale senojo, naujas Vilnius — pastebi Waszczuk — nenustojo harmonijos, tik senasis turi praeities persvarą. Be vargo galima išvaizduoti sau gatvėmis bei gatvelėmis einančius žmones, kitokia apranga apsirengusius, iš kitos epochos — Adomo Mickevičiaus bei jo bičiulių, taip pat Slovakio ir kitų... Čia kristų į akis akademinės jaunuošenės bei studentiškos kepurės. Be abejo, Vilnius tėteturai savyje daug ko iš senojo universitetinio miesto...

Nežiūrint visų mano pastangų, man nepavyko tiksliai nustatyti lenkų skaičių Vilniuje. Bendrai kalbama, kad Vil-

niaus srityje lenkų esą apie 300.00, iš kurių pačiame Vilniuje 20 — 30 tūkstančių, atseit 10% miesto gyventojų.

Vilniuje eina lenkų kalba laikraštis Czerwony Sztandar (Raudon. Vėliava). Taip pat yra leidžiami lenkų k. 7 sritiniai laikraščiai. Vilniaus srityje veikia apie 300 lenk. mokyklų, kurių eilėje Pedagoginis Institutas bei kelios dešimtys vidurinių mokyklų. Iš Lenkijos į Vilnių bei jo sritį ateina apie 5,500 egz. lenk. laikraščių. Pasitaikė proga išitikinti, kad šie laikraščiai greitai išnyksta iš kioskų.

"Vilniaus knygynuose yra lenkiškų knygų," bet tokių žinomų autorių, kaip Prūsas, Ožeskiene, Kraševskis, Sienkevičius, Mickevičius, koresp. Waszczuk neradęs.

Panašu — sako Waszczuk — Vilnius bei sritis taip pat negauna iliustruotų leidinių apie Lenkiją, kurie čia turi didelį pareikalavimą.

NEPILK MAN PIENO!

— Nori gerti?
— Yes, my dear.
I like whiskey,
I like beer.

I like brandy,
I like wine.
Ką tik duosi,
Viskas fine.

Tiktai pieno
Tai nepilk.
Aš ne baby.
Hell with milk!

BALYS PAVABALYS

• Kazio Bradūno eilėraščių rinkinys "Morenų ugnys" komunistiniame Tėvynės Balse pavadintas "Motery ugnys." Tai esąs naujas išradimas, galįs sulaužyti šimtmečių ledus.

• Tėvynės Balse rašoma: "Beveik visi Kupreliškio vidurinės mokyklos dešimtosios ir vienuoliktosios klasių mokiniai išgijo traktorininko specialybę."

• Praėjusią savaitę, ketvirtadienį, Laisvės Statulai suėjo 75 metai amžiaus. Jokių formalijų iškilnių ta proga nebuvo ruošama.

MUMS RAŠO

Vienybėje gegužės 15 d. p. K. Jurgelionis straipsnyje apie militarizmą nelaukai prisimena K. Zuko knygą "Žvilgsnis į praeitį," tą knygą išleidusią leidyklą Terrą, leidyklos pelnus iš "militarinių knygų" ir apie reikalą žemę tręsti organinėmis trąšomis.

Kai Kleofas Jurgelionis rašo poeziją, pavyzdžiui apie jūrą ir mergas, suprasti jį nesunku. Šiame straipsnyje jis betgi persimeta į filosofiją, agronomiją, socialines ir ekonomines problemas, ir juo jis visa labiau maišo viename krepšyje, tuo jį prasčiau suprasti. Pavyzdžiui, kiek kartų tą straipsnį beskaityčiau, niekaip negaliu suprasti, dėl ko mūsų tautos kovų už laisvę prisiminimai ir savanorių žygių nupasakojimai ponui Jurgelionui kvepia mūsų tautos prazūtimis.

Tame pačiame straipsnyje K. Jurgelionis, pabijojęs galis būti skaitytojų nesuprastas, žada Jums parašyti straipsnį agronomišku klausimu. Ar negalėtute, pone Redaktoriau, paprašyti autorių susilaikyti kuriam laikui nuo žadamo straipsnio ir naujų galimų susipainiojimų, o vietoj jo pažvelgti kelis vakarus rimtiems ir išsamiems jau paskelbtu straipsnio komentarams.

V. CIVINSKAS
TERRA

Chicago, Ill.

"Vienybė" reikia pagirti, kad iškelė aikštėn Sovietų kėslus iš naujo uždrausti lietuvišką spaudą.

Tačiau redaktorius labai teisingai pastebi, — ir nebė pirmą jau kartą, — kad "dabartinės mūsų raidės, su savo čekiškais ragais ir lenkiškomis uodegomis, nedaug ką geresnės už slavų sukoneveiktą graikišką raidyną."

"Bet tai vis dėlto lotyniški rašmenys..." guodžia mus redaktorius.

Ir tikrųjų, lotyniškos raidės, ypač klasikinės rifitas, yra beveik tobulos formos kūriniai. Bet pažūrėkit tik sakysim, i čekų, lenkų, gūsų ar daugelio kitų kalbų raštą: tos klasiškosios raidės sudarkytos visokiais ragais, stogais, spygliais, brūkšniais, uodegomis, taškais, rataliais, knateliais... — baisu žiūrėti! Arba vėl — susuktos į keistus gniužulus: ea, eau, eaux, ck, sh, sch...

Lotyniškas raidynas moderniosioms kalboms netinka. Jei tikty, nereikėtų jo taip nežmoniškai daryti.

Reikia naujo raidyno. Nebijokit, tai ne mano išsigalvojimas! Ne koks tuščias galvis, o aštriaprotis George Bernard Shaw savo testamente net visą milijoną dolerių užrašė tam, kas išras naują raidyną.

J. BOTYRIUS

Su pagarba,
K. STANKAUSKAS
Cleveland, Ohio

TRIUKŠMAS DĖL NIEKO

PENKI STULPAI TURGAUS AIKŠTĖJE

A. Landsbergio drama Clevelando Vaidilos teatro vaidinta 1959 m. gegužės 23 d. Chicagos jezuitų namuose. Režisierius - P. Maželis, apšvietimas Z. Dučmano. Vaidino: R. Apanavičius, Z. Dučmanas, R. Zorska, V. Zilionyte, V. Morkūnienė, I. Gatautis, V. Gatautis, E. Skujenieks, D. Mackelienė, J. Citulis, J. Gailiūšytė, P. Maželis.

Nepaisant labai didelio triukšmo, kurį sukėlė Algirdo Landsbergio LB premijuota drama "Penki stulpai turgaus aikštėje" Darbininko, Vienybės ir Čikagiečių dienraščių skiltyse, jos pastatymas Chicagoje sutraukė vos 500 žiūrovų, kurie vaidinimą idėmiai sekė ir katučių nesigailėjo.

Šiame veikale Landsbergis žiūrovams pristato partizanų problemą. Techniškai autorius pasinaudoja jau senovės graikams žinomu metodu - tai, ko tiesiogiai negalima suprasti iš veikėjų lūpų, paaiškina choras. Tik grafiško choro vaidmenį pas Landsbergį, kaip ir Anouilho Antigonoje, atlieka vienas asmuo, kurį mity autorius praminė dainuotoju. Tas dainuotojas, tolimos ateities atstovas (pats P. Maželis), radęs partizanų dainas, atkelia praeitį į 1951 metus: supažindina su partizanais, jų artimaisiais, NKVDistais. Jo lūpomis partizanų problema, jų žygių prasmės klausimas nušviečiami iš įvairių aspektų, nevengiant ir NKVD požiūrio.

Tema, kaip matome, yra sena, kaip pasaulis: kova su prispaudėju, atmiešta praktiniu politiniu klausimu mirti ar prisitaikyti. Pats autorius galuti-

nio atsakymo neduoda, jo įieškoti jis palieka pačiam žiūrovui ar skaitytojui. Ir turbūt dėl to ta drama ir sukėlė tokį triukšmą: kaip autorius drįso suabejoti partizanų veiksmų prasme! Patys kritikai tą klausimą privačiai išsprendė labai paprastai: jie pabėgo iš savo tėvynės, vildamiesi, kad ją išvaduos svetimos rankos. Landsbergio "nusikaltimas" yra tas, kad jis tai, kas kalbama privačiai, perkėlė į sceną. Kitaip sakant, visas "patriotinis" triukšmas yra sukeltas visai be reikalo ir pamato. Atrodo, kad tokį išpūdį išsinešė milžiniška Čikagiečių žiūrovų dauguma.

Pačiam veikalui prikištinas nevientisumas, prasidedąs pačiu dainuotoju, kurio linija nėra išlaikyta. Neturint dramatos teksto po ranka, sunku pasakyti, kas dėl to kaltas: autorius ar režisierius. Dainuotojas kartais atrodo esąs bešališkas komentatorius kartais kurios nors pusės šalininkas. Taip pat atrodo, kad autorius į veikėjų lūpas retkarčiais įdėjo nereikalingos publicistikos, o kaikada ir nesitiktos poezijos (sakoma, kad tie trūkumai esą išlyginti angliškam tekste).

Vaidilos teatras šiuo pastatymu pasirodė esąs geras mė-

gėjų teatras, nors ir negalįs susilyginti su neseniai Chicagoje irgi gastroliauvusia Montreallo Pūkelevičiūtės trupe. Labai geras buvo Z. Dučmano apšvietimas.

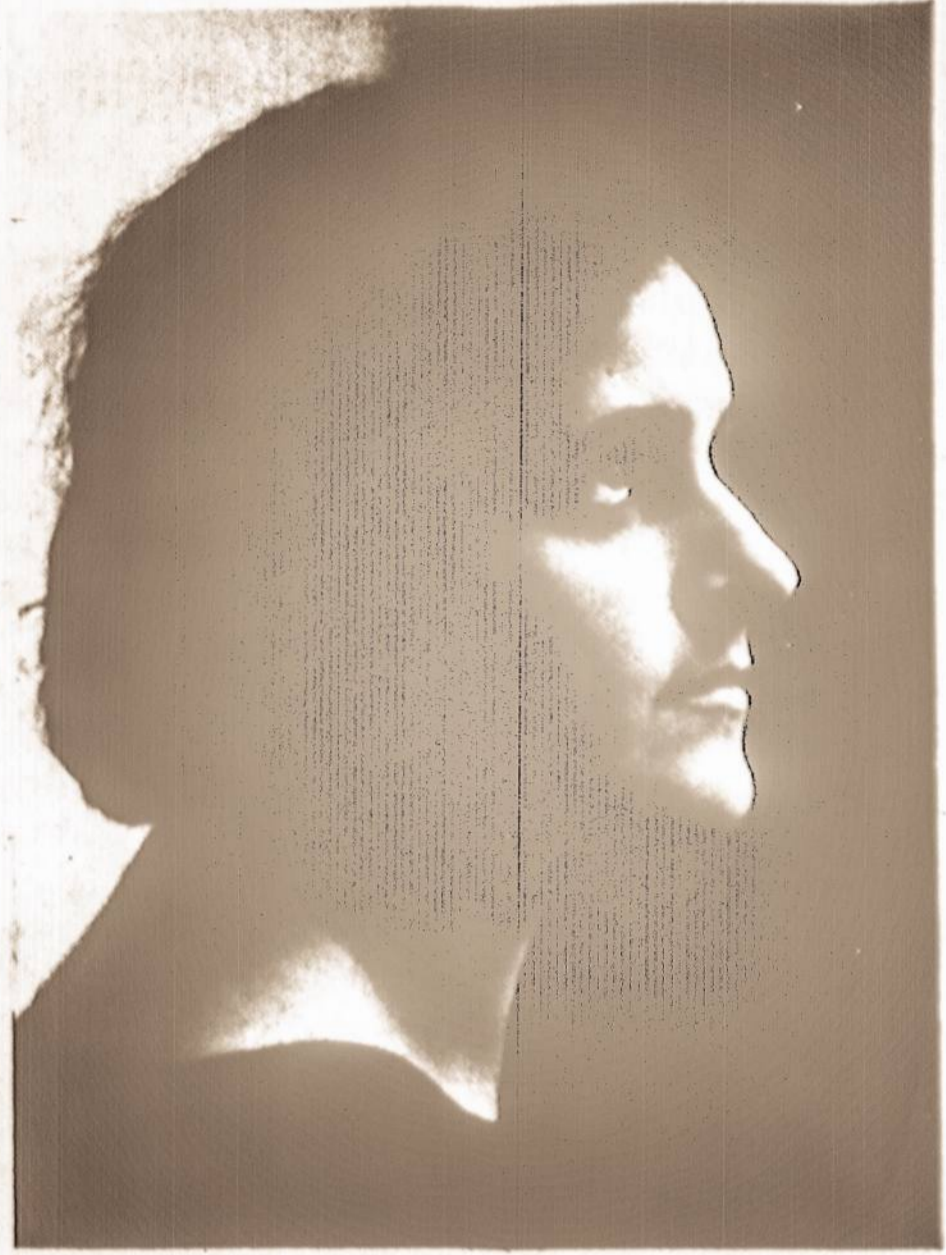
Spektaklio rengėjas, Chicagos bendruomenės apygarda, nors salė ir nebuvo visai pilna, nuostolių neturės, nes Clevelando aktoriai atvažiavo už juokingai mažą sumą, vos 300 dol. Apskritai įmant, čikagiečiai įvairių parengimų rengėjai turėtų vieną kartą atsiminti: gegužės mėnuo nėra palankus parengimams uždaroje patalpoje. Tam yra ruduo ir ziema.

• Britanija ir Sovietų Sąjungą pasirašė prekybos sutartį penkeriems metams.

• JAV armija Pietų Korėjoje atidavė pietų korėjiečių armijai savo 5 milijonų dolerių vertės ginklų sandėlius.

• Keturi valstybių vadai esą nutarę birželio mėnesį lankytis pas popiežių Joną XXIII. Tai esą - Turkijos prezidentas Celal Bayar, Monako princas Rainier su princine, Prancūzijos prezidentas Charles de Gaulle ir Belgijos karalius Baudouin, dabar viešės Amerikoje.

J. Stanienę palydint

JIEVA STANIENĖ

Gegužės 21 dieną netikėtai, trumpai pasirgus, mirė tauri lietuvė Jieva Stanienė.

Jievitė (taip ją artimieji ir draugai vadindavo) gimė prieš 62 metus Pittstone, Pensilvanijoje, lietuvių anglikasių šeimoje. Jos tėveliai Valatkai atvyko į šį kraštą iš Suvalkijos lygumų. Iš pat jaunystės Jievitė pradėjo dalyvauti lietuviškuose parengimuose, ypač šv. Kazimiero parapijos chore, kurio dirigentu tada buvo žinomas muzikas Jonas Čižauskas. Iš to choro solisčių gražiu balsu pasižymėjo Jievitės kūdikystės draugė Marijona Kizytė. Jievu-

tės meilė muzikai ir dainai dar sustiprėjo, atsikėlus į Pittstoną jaunam vargonininkui Jonui Jankui. Už jo Jievitė ir ištaka.

Vėliau Jankai persikėlė į Brooklyną, N. Y., kur Jankus vargonauja Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Įvertindamas savo žmonos gražų ir stiprų balsą, Jankus sudarė jai sąlygas išvykti Italijon studijuoti dainavimą.

Italijoje, Romoje, Jievitė susitinka su nepriklausomos Lietuvos studentėmis ir studentais. Dėka savo patrauklios iš-

(Nukelta į 12 psl.)

VYSKUPAS VAINIKUOJA LIETUVAITĘ. Vyskupas Cuthbert M. O'Gara, išreimtas iš Kinijos, dvejus metus ten sėdėjęs komunistų kalėjime, vainikuoja Brooklyno Lietuvaite Reginą Kulytę Miss Freedom titulu. Laikydamos rankoje Žalias Zvakes, kaip laisvės simbolį, vainikavimo ceremonijas seka (iš k.) Lietuvaite Irena Butrimaitė, vengrė Aranka Kapin, vengrė Violet Sofalvi, ukrainietė Anne Yalowega Hatfield. Prie vyskupo stovi Charles Albert McInin, žinomas dirigentas ir muzikas.

ISPŪDŽIAI IŠ KELIONĖS APLINK PASAULĮ

Pasikalbėjimas su radijo direktorium Jokūbu Stuku

Neseniai grįžęs iš kelionės aplink pasaulį, Lietuvos Atsiminimų radijo direktorius Jokūbas Stukas papasakojo įdomesnius savo kelionės įspūdžius. Kaip jau buvo rašyta, jis aplankė 15 kraštų: Honolulu, Fijį salas, Naująją Zelandiją, Australiją, Filipinus, Japoniją, Hong Kongą, Tailandą, Indiją, Egiptą, Italiją, Ispaniją, Prancūziją, Olandiją, Vokietiją, Austriją ir Šveicariją.

Nors pagrindinis šios Jokūbo Stuko vadovaujamos prekybininkų kelionės tikslas buvo visuose kraštuose nušviesti naujausius Amerikos prekybos ir technikos metodus, o taip pat ir su kitų kraštų pramone susipažinti, tačiau jie visur skyrė laiko ir tų kraštų kultūrai, gamtai bei žmonių gyvenimo sąlygoms pažinti. O mums, žinoma, įdomiausia išgirsti apie plačiam pasauly išskirusius lietuvius, todėl nuo jų ir pradėdamas p. J. Stuką užklausi:

— Kur, iš 15 jūsų aplankyto kraštų, sutikot lietuvių?

Daugiausia lietuvių tarpe teko būti Naujoji Zelandijoje, jie, be tų pačių lietuvių, ir Lietuvai laisvės siekimo rėpėjų, sielėjosi dar ir kitais, tai stoka lietuviškų knygų, kurių negali nusipirkti kituose kraštuose, nes socialistinė valdžia neleidžia pinigų siųsti kitur. Neturi savų bažnyčių nei mokyklų, todėl bendruomenė yra jų vienintelė lietuviškumo jungtis bei palaikytoja. Jie, kaip ir viso laisvo pasaulio lietuviai, siuntė Vatikanui telegramas. Arčiau susitikti ir kalbėtis teko su V. Procuta, C. Liutiku, V. Grigaliumu, J. Žigintu, J. Paplausku, A. Mitkevičium ir kitais.

Australijoje J. Stukas taip pat sutiko keletą lietuvių ir svečiavosi pas Vaitekūnus. Per trumpą laiką neturėjęs progos arčiau lietuvių gyvenimą pažinti, užsiregistravo jų laikraštį „Mūsų Pastogė“.

Australijoje jis lankėsi Sydneyje ir Melbourne. Šie miestai turi po du milijonus gyventojų, o lietuvių po keletą tūkstančių, tačiau ir čia jie nejaučia tos tautinės laisvės, kurią mes turime JAV. Australų valdžia mielai imigrantus priima, bet stengiasi kuo greičiau užslopinti jų atsivežtas kultūrinės vertybes ir juose matyti tikrus australus. Todėl dauguma lietuvių stengiasi, imigruoti į JAV. J. Stuko vadovaujama grupė susipažino su Australijos vicepremjėru ir Victorijos valstybės premjėru, kuriems jis priminė, kad JAV daugiausia pasiekė, pasinaudodamas ateivių įnašu iš senojo pasaulio. Svarbiausia, Amerikos valdžia niekad, nevaržė jų laisvės bei tautinės kultūros. Gal tie premjerai išklause tuoj užmiršo, bet J. Stukui, iškalbėjus, palengvėjo.

Be to, jam teko ten kalbėti per radiją atsakant į valstybės radiofono atstovo klausimus.

Lietuvių jam teko matyti ir Romoje (Italijoje) nes ten jis dalyvavo šv. Kazimiero minėjime, kurį lietuviai surengė tikslu parodyti italų visuomenei, kad šv. Kazimieras buvo lietuvis. Be kitų tame minėjime dalyvavo Diplomatinio Seftas S. Lozoraitis su žmona, min. Girdvainis ir k.

Ir tik vieną lietuvių jis netikėtai rado Hong Konge. Tai Marija Stonytė, nuvykusi ten iš Orange, N. J. ir dirbanti prekybos srityje.

— Koki įspūdį jums padarė Europa, ar dar matyti praėjusio karo pėdsakų?

Europa amerikoniška. Didelių miestų paviršutinis gyvenimas nedaug atsilieka nuo Amerikos miestų. Viskas taip sutvarkyta ir atstatyta, kad buvusio karo lyg nebūta, tačiau nemanau, kad būtų užgijusios dvasinės žaizdos, — sako J. Stukas.

Vakary Berlyne jis sutiko nebeikalbantį gimtąja kalba rytprūsių lietuvį E. Mockų, kurio graži lietuviška pavardė jį išdavė. Šie du lietuviai, gimę skirtinguose kontinentuose,

EMILIJA ČEKIENE

Vienas labai toli nuo tėvų žemės ir puikiai lietuviškai kalbąs, o kitas labai arti ir nemokęs tėvų kalbos, abu laisvai susikalbėjo angliškai. Mat, E. Mockus yra stambus prekybininkas ir šiuo metu organizuoja 4-ą tarptautinį prekybininkų kongresą vakarų Berlyne. Jie vistiek jautėsi viens kitam artimi ir Berlyne visą laiką praleido kartu.

O Rytų Berlyno vaizdas visai kitoks. Čia jau panašu nebe į Europą. Žmonės apskurdę, išvargę, nusiminę, blogas apsišėngimas, tarsi senoviški ir apilūgę. Tačiau didingų pastatų griūvelės liūdi, kad ir ši miesto dalis turėjo savo gražią praeitį ir atrodo, kad karas dar tik vakar pražūgęs. Krautuvėse prekių mažai ir tos pačios menkavertės. Betgi propagandinių, apgaulingų žūkių tai čia labai apstu.

— Kuris kraštas daugiausia įspūdžių paliko ir kuo sužavėjo?

Sunku pasakyti, nes kiekvienas kraštas veikė kitaip.

Vienur gamta žavėjo savo nepaprastu grožiu, kitur savotiškumu ir dideliu skirtingumu nuo mūsų, o dar kitur stebėtis vertė gyventojų papročių keistumas meno vertybės ir k.

Vos pradėję kelionę, buvom sužavėti Hawajų nepaprastu gamtos grožiu, kur mane sutiko lietuvis, mano kaimynas J. Balčiūnas iš Hillside, N. J., tarnaujantis laivyne. Su juo ir apžiūrėjom visas salos grožybes ir prašmatnybes, neišskiriant nei hawajiečių naktinių klubų žokėjų.

Čia net širdis sudrebėjo pamatčius Perly Uostą (Pearl Harbor), kurį 1941 m. japonai subombardavo ir tuo ištraukė Ameriką į karą. Gaudu buvo matyti tą laivą, kurį jie tada nuskandino su 1100 mūsų jūrininkų, kurių kaulai jame tebeguli. Virš to laivo išsikibusio stiebo, marinių garbės sargyba kas rytą iškelia JAV vėliavą ir vakare ją nuleidžia.

Kaip ir kiekvienas Hawajų svečias, čia sutinkant ir išleidžiant buvom apvainikuoti ir pabučiuoti Honolulu prekybos ekzekutyvų klubo prezidento.

Žinoma, galėjome, kad tą ceremoniją atlikti nebuvo pavesta dailiosios lyties atstovai.

Zavinga gamta ir Fijį salose, 1900 mylių nuo Hawajų, kur pusė gyventojų yra plaukais apžėlę juodaodžiai, o antra pusė indusai, iš Indijos. Fijį salos juodųjų kolonijos šefas V. Matartoga, vakare mūsų grupės garbei, sušaukė apie 1000 savo gyventojų festivaliui, kur vyrai, moterys ir vaikai, apsirengę savo tautiškais drabužiais, šoko ir dainavo, o po to vaišino. Jų maistas mūsų neviliojo, bet valgėme, nenorėdami jų įžeisti. Jie linksmi, malonūs, tinginiai, nieko neveikia, nieku nesirūpina, bet vaikų turi daugiau, negu reikia.

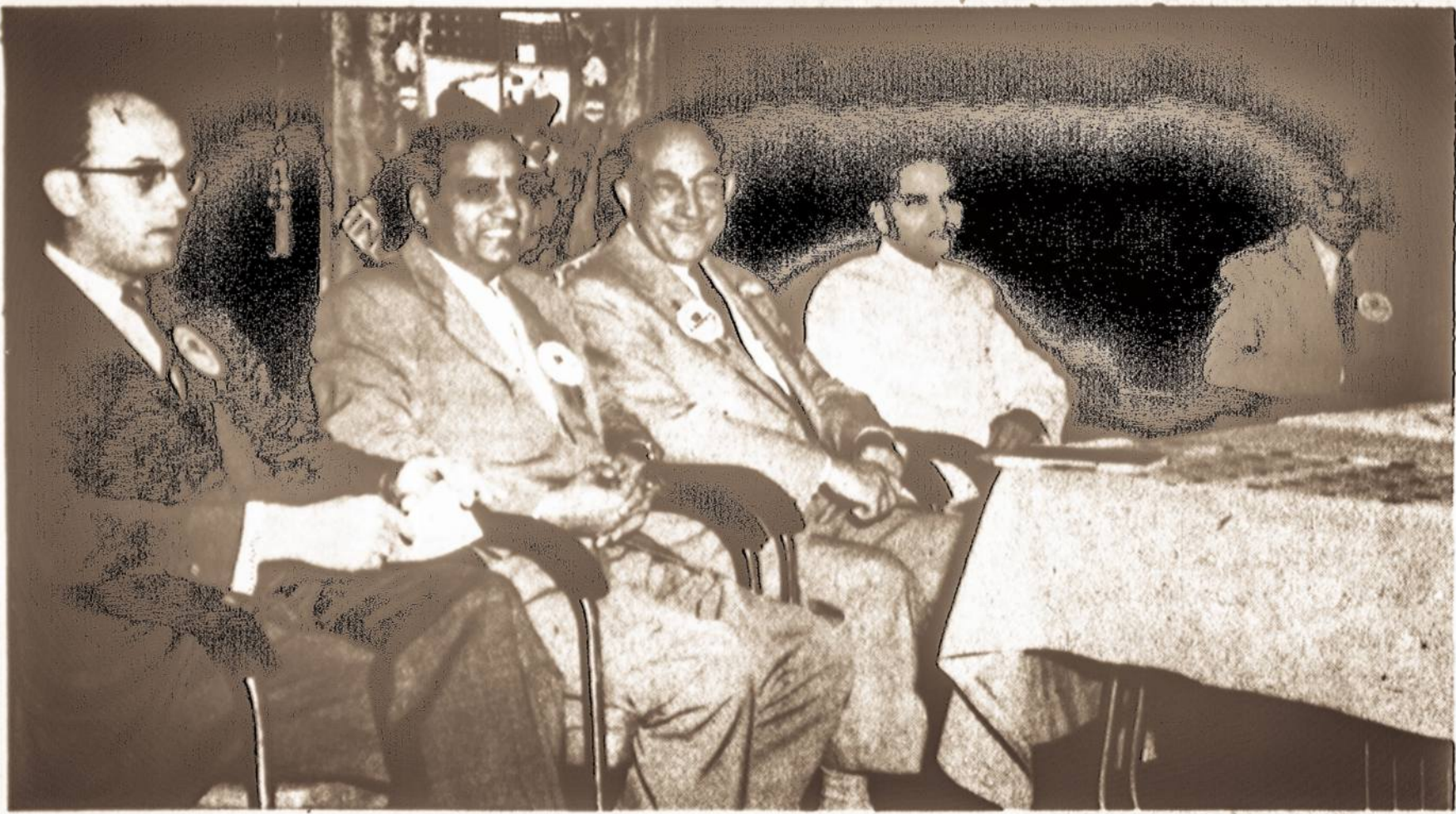
JAPONIJA, KINIJA, FILIPINŲ SALOS...

J. Stuką sužavėjo Filipinų salos, kurių gamta — tikras rojus. Taip pat pravažiuojančių dėmesį kreipia jų moderni architektūra. Daug dėmesio filipiniečiai skiria mokslui. Jam teko čia aplankyti keletą žymesnių kultūrinių centrų ir McKinley kapines, kur išsilaikę daug tūkstančių amerikiečių karių. Zuvusių kautynėse su japonais. Kartu su J. Stuko grupe nuvyko Filipinų ambasadorius Amerikai gen. C. P. Romulo ir padėjo vainiką. Tuo metu jis buvo grįžęs iš Washingtono.

Japonijoje stipresnį įspūdį paliko Tokijo miestas, kuris yra didesnis ir už New Yorką, buvęs kiek subombarduotas, bet dabar moderniškai atstatytas. Čia jie aplankė keletą teatrų, muziejų ir k. Krautuvės didesnės ir gražesnės net už daugelį New Yorko didžiųjų krautuvų.

Kelionės paprastai neapsieina ir be linksmesnių nuotykių. Tokijo mieste juos stebino viešos maudynės kur moterys prausia vyrus.

Indijoje buvo dar nuostabiau, kai vienur bevažiuojant autobusu teko pajusti nemalonus kvapas. Vėliau paaiškėjo, kad

BOMBĖJUJE, prie konferencijos garbės stalo. Pirmas iš kairės — J. Stukas, trečias (baltais drabužiais) — Indijos pramonės ministras.

Istorinė apysaka

P. Tarasenska

KĘSTUTIS BĖGA NUO KRYŽIUOČIŲ

Praėjo naktis. Kaip ir visuomet rytą Alpas atnešė Kęstučiui pusryčius. Labai apsidžiaugė kunigaikštis, jį išvydęs. Alpas su širdgėla papasakojo, kad jam vakare einant į arklides, kažkoks tarnas pasakęs: „Sakalas skristi negali!“ Norėdamas nors paglamonėti žirgus, jis vis tiek ten ėjęs, bet prie pat durų jį vėl tas tarnas įspėjęs: „Sakalas skristi negali!“ Tai jis net ir žirgų nelankęs.

Nerimavo dėl to nepasisekimo Kęstutis, nerimavo ir Alpas. Nei ko pasiklausyti, nei su kuo pasitarti; Zaltinis griežčių griežčiausiai uždraudė apie tai kalbėti.

Taip nerimaujant atėjo lapkričio 11-oji diena. Kaip ir visuomet rytą Alpas su kibiru vandens ėjo koridorium pas Kęstutį. Staiga jis išgirdo tamsiame koridoriuj tylų šnibždesį: „Sakalas gali skristi!“ Apsidžiaugė Alpas ir tučtuojau tai pranešė Kęstučiui.

Vėlai vakare Alpas, paslėpęs po rūbais storoką pa-

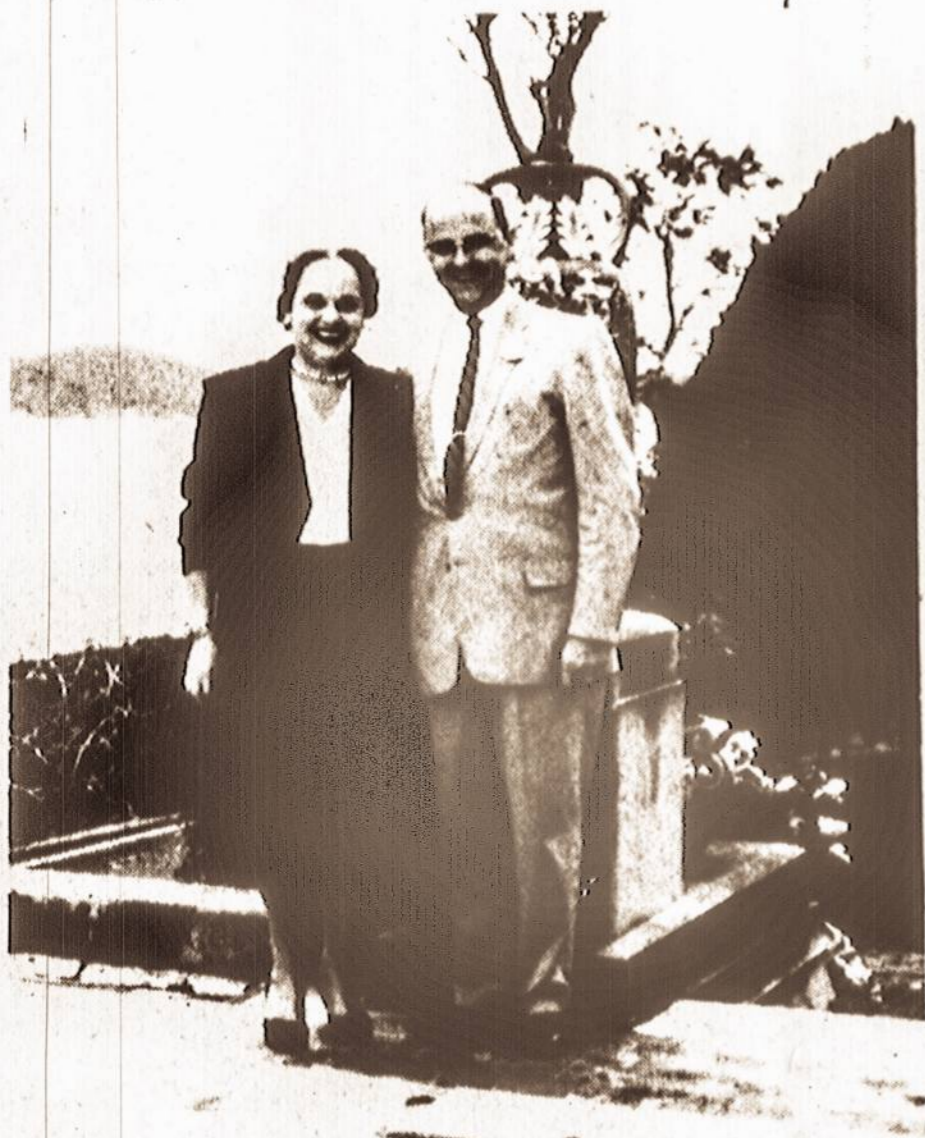
galį, nuėjo į arklides išvesti žirgų. Prie durų jį sulaukė žemai ant kaktos kepurę užsimaukęs žmogus.

— Sakalas gali skristi, — sušnibždėjo jis.

Silpnai žibintuvu apšviestose arklidėse Alpas sutiško pažįstamą budintį arklininką. Kiek pasikalbėjęs, vokiečiai apsisuko eiti. Nedelsdamas Alpas tvoj, jam pagaliu per galvą. Vokiečiai krito be sąmonės. Tuo metu įėjo paslaptinis žmogus, padėjo Alpi surišti arklininko rankas, kojas, užkimšti burną, pabalnoti du žirgus. Kai juos išsivedė pro duris, nepažįstamasis padavė Alpiu riterio apsiaustą.

— Kęstučiui! — pratarė jis ir dingo tamsoje.

Sėdęs ant žirgo, o antrąjį vesdamasis šalia, Alpas nuėjo prie vartų. Nors buvo įspėtas, kad jotų drąsiai, kad vartai bus atidaryti, bet, prijogęs ir pamatęs sargybinius vokiečius, sumišo. Tuo metu sargybinis, pažinęs Alpą, pasakė: „Sakalas gali skristi!“ Sunkūs vartai

J. STUKAS HONG KONGE netikėtai susitinka Lietuvaitę Mariją Stonytę, nuvykusią ten iš Orange, N. J., ir dirbančią prekybos srity.

tai buvo kurui naudojamas džiovintas šventųjų karvių mėšlas.

Nemalonu jiems būdavo, kai gatvėj apstodavo būrys elgetų, prašančių išmaldos. O nakčia iš viesbučio lango matėsi gatvėj eilės miegančių benamių. Vakarinėje Indijos dalyje, Bombėjos mieste, pasakojo J. Stukas, daug įvairiau, geresnis maistas ir žmonės tvarkingesni. Bet ir čia, prie vienos

šventovės, teko matyti deginant žmonių lavonus...

Pakistane gavosi vaizdas, kad čia yra labai turtingų ir labai didelių vargšų, o nėra vidurinės klasės. 91% beraščių.

Taip pat nelabai malonių išpūdžių teko patirti Hong Konge. Tai nedidelė sala, turinti judrų uostą, 3 milijonus gyventojų ir apie 1 mil. pabėgėlių iš komunistinės Kinijos. Pabėgė-

Gegužės 4 d. suėjo 5 metai, kai staigi mirtis išplėšė iš gyvųjų tarpo jauną, stiprų, niekad sveikata nesiskundusį chemijos inžinierių Klaudijų Račką. Klaudijus gimė 1920 m. liepos 3 d. Detroite, Mich. Jo tėvai — Pranas ir Ona tikri lietuviškos gamtos vaikai emigravę į šį kraštą prieš pat prasidedant pirmajam pasauliniam karui. Jiedu čia buvo vieni iš tų aktyviųjų lietuvių, kurie anuomet plačiuose lietuviškos veiklos dirvonuose nesidairydami nei į kairę nei į dešinę, bet visa savo energija vis pirmyn ir pirmyn varė vagą po vagas. Jie tai darė, kad tik ta lietuviybės sėkla nesunykėtų, bet augtų ir klestėtų, kad lietuviai nebūtų bjaškomi svetimų žvarbių vėjų, bet kad juos jungtų lietuviškas spausdintas

liai, gyvendami britų valdžios pastatytuose barakuose (po 10 žmonių kambary) kenčia skurdą, bet jaučiasi laimingi pabėgę nuo raudonojo teroro. Darbininkai uždirba 1 dol. į dieną.

(Nukelta i 11 psl.)

INŽ. K. RAČKŲ PRISIMENANT

- Penkių metų mirties sukakties proga -

Inž. Klaudijus Račkus

Zodis, kad jie turėtų užuovėją lietuviškoj kultūrinėj, ekonominėj ar tai ideologinėj organizacijoj.

Račkaiti nemažai įdėjo darbo ir pinigų anuomet atsikuriančios Lietuvos reikalams, želdami Lietuvius tremtinius D.P. stovyklose ir vėliau perkeldinant juos į JAV. Pagaliau ir dabar O. Račkienės ne vienas siuntinys pradžiugina vargstančius anapus geležinės uždangos.

Tėvo paskutiniu laiku nestipri buvus sveikata, netikėtai netekus mylimo sūnaus, visai palūžo ir nesulaukęs net mirties metinių, mirė Los Angeles mieste. Motina dar ir dabar yra aktyvi lietuviškų parengimų lankytoja ir talkininė, spaudos ir kitų lietuviškų reikalų rėmėja. Ji yra pavyzdžiui daugeliui nepriklausomos Lietuvos pinigų išmokslintų ir dabar čia daug aukštu stiliumi kalbančių, besiginčijančių, bet, deja, mažai padarančių.

Klaudijus, būdamas jau 15 metų mokiny, persikėlė su sa-

vo tėvais į Kaliforniją, čia baigė high school (gimnaziją) ir studijavo Kalifornijos (UCLA) universitete, Los Angeles chemiją, kurią 1942 m. baigė bachelor of arts laipsniu. Būdamas ne eilinių gabumų mokslė, gauna stipendiją ir išvažiuoja į Stanford universitetą rengtis magistro laipsniui. Bet pačiame karo įkaštėje, nebaigusį visų reikiamų egzaminų pašaukia karo tarnybon ir paskiria karo tarnybon ir paskiria karo laivynne ensign laipsniu. Jaunas lietuvis savo vadovybės teigiamai įvertinamas ir pasiunčiamas į Colorado universitetą mokytis japonų kalbos. Baigęs nustatytą kalbos kursą, gavo paskyrimą Japonijon intelligence srityje, kur ir baigė karinę tarnybą leitenanto laipsniu. Gabus karininkas prašomas viršininkų, savanoriškai pasilieka tarnyboj ilgesniam laikui ir dirba gen. McArthur štabe, Tokio mieste iki 1950 m. eidamas atsakingas administracines pareigas.

Tenka pastebėti, kad Klaudijui teko dalyvauti atomo jėga sugriauto Hiroshimo miesto valymo bei tvarkymo ekspedicijos vadovybėj, apie ką liudija šis pažymėjimo nuorašas.

CERTIFICATE of APPRECIATION awarded to CLAUDE A. RACKUS in grateful recognition of his conscientious performance of duty to the nation through his service with THE UNITED STATES STRATEGIC BOMBING SURVEY, in the Pacific Theater of Operations, Dec. 1945.

Franklin D'Olles
Chairman

Paul H. Nitze
Vice Chairman

1950 m. grįžęs iš Japonijos pas savo tėvelius į Los Angeles, Klaudijus greit išvažiuoja į New Yorką, kur jo laukė sužadėtinė. Apsivedęs, įstojo į Columbia universitetą gilintis chemijos mokslė ir kartu dirbo General Aniline filmų bendrovė, kaip chem. inžinierius.

Vėlonis buvo ne tik didelių gabumų, bet ir nepaprastai tvirtos valios bei kilnios dvasios žmogus. Jis savo nuoširdumu, atvirumu ir draugiškumu pelnėsi daug draugų. Pažymėtina, kad Klaudijui buvo lemta tiek mokyklose bei universitetuose, vėliau karinėj ir civilinėj tarnyboj bendrauti ir dirbti ne su lietuviais, tačiau jis visur pabrėždavo esąs lietuvis ir neužmiršo tėvų kalbos.

Gydytojai konstatavo, kad tokio jauno ir sveiko vyro staigios mirties priežastimi buvęs cheminis plaučių apnuodijimas filmų bendrovėj prie cheminių tyrinėjimų. Bet dabar galima daleisti, kad tas chem. plaučių apnuodijimas galėjo būti įvykęs ir subombarduoto Hiroshimo miesto valymo ekspedicijoj, kurioj jis dirbo. — j.m.

J. STUKO vadovaujamy prekybininkų atsilankymo proga būdavo suruošiama tarptaut. prekybos ir pramonės atstovų konferencijos. J. Stukas (antras iš d.) matomas konf. įvykusi Bombėjuje, Indijoje.

prasivėrė, o pakeliamasis tiltas ėmė leistis. Nurimo Alpas ir neskubėdamas išėjo iš pilies. Tiltas vėl buvo pakeltas, o vartai uždaryti.

Kai viskas pilyje nurimo, Kęstutis tą vakarą vėl išardė plytomis užgrįstą angą ir, pasiroušęs virvę, laukė sutarto pelėdos balso.

Tamsi rudens naktis. Ties pilimi žemai žemai pakibę sunkūs, juodi debesys, lynoja, ir todėl toji tamsa atrodo dar klaikesnė. Visur gili tyla, tik girdėti, kaip čiurlena bėgantis nuo pilies stogo vanduo. Jokios prošvaistės danguje, jokio žiburėlio žemėje. Viskas prasmego paslaptingoje ir bauginančioje tamsoje. Kęstučiui atrodė, kad čia pat už pilies sienų ne viliojantys savo tolumu ir laisve laukai, o bėsi bedugnė, kuri prarijo ir laukus, ir girias.

Ilgos buvo Kęstučiui laukimo valandos. Su didžiausiu atidumu, iki skausmo įtempę ausis klausėsi jis kiekvieno šlamesio, laukė sutarto ženkle. Pragydo kažkur priešpilyje pirmieji gaidžiai, o netrukus tamsoje netoliese pasigirdo pelėdos klyksmas. Ji ūktelėjo vieną, antrą, trečią kartą ir nutilo.

— Tai jau Alpas!.. — įsitikino Kęstutis ir pajuto,

kaip ėmė plakti širdis, tartum būtų norėjusi laisvėn išsiveržti ir ji. Nedelsdamas nuleido jis iš angos prie lovos prištos virvės galą, pasiėmė nors ir atšipusį, bet laisvėn kelią praskynusį kalaviją ir atsargiai nusliugė žemyn.

Pajutęs po kojomis žemę, Kęstutis jautėsi lyg jaunystę atgavęs. Greit puolė jis prie plataus ir gilaus stačiais krantais griovio, kuris juosė visą pilį. Vėl suikė tamsoje pelėda. Kęstutis, įsikibęs krašto, negalvodamas nei apie aukštį, nei apie gilumą, pliumpterėjo į vandėnį. Lyg ugnis nutvilkino staiga pasinėrusį jo kūną šaltas vanduo. Primirkę rūbai varžė judesius, bet Kęstutis tyliai, be triukšmo, plaukė grioviu pelėdos riksmo kryptimi. Va jau ir kitas krantas. Bet čia vėl kliūtis: stačiu griovio krantu joku būdu neužlipsi. Tą valandėlę pribėgęs Alpas nuleido į griovį virvę. Slysdamas ir svirduliuodamas Kęstutis įsitvėrė virvės. Čia pat buvo ir žirgai. Neatsikvėpęs šoko Kęstutis ant žirgo. Ant jo pečių Alpas užmetė kryžiuočių riterio apsiaustą su juodu kryžiumi.

— Kur kelias į Lipstatą? Jei kas sutiks ir klaus, tai sakyk, kad esu didžiojo magistro į Kenigsbergą pas maršalą skubiai su svarbiais reikalais siunčiamas. Pirmyn! — tarė Kęstutis.

Akademinės Mintys

REDAKCIŅĖ KOLEGIJA: R. Arūnaite, D. Alytaite, J. Birutis, L. Petrauskaitė, S. Sirusas, V. Virbickas.

MEDŽIAGĄ SIŪSTI: Rasai Arūnaitei, 86-04 94th Street, Woodhaven 21, N. Y. Telefonas: Virginia 7-6336.

AKADEMIKŲ SKAUTŲ SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 9 – 10 d. Toronte, Kanadoj, įvyko visuotinis Akademinio Skautų Sąjūdžio suvažiavimas. Užsiregistravo 107 nariai. Keletas dešimčių buvo neužsiregistravusių bei kitų organizacijų atstovų. Gausiausiai buvo atstovaujamos šios vietovės: Chicago – 41, Toronto – 28, New York – 19, Cleveland – 10.

Pagrindinis suvažiavimo uždavinys buvo išdiskutuoti ir priimti naują ASS organizacinę struktūrą.

Suvažiavimo proga vyko jaunųjų menininkų kūrinių paroda. Iš 14 išstatytų kūrinių pirmoji vieta atiteko Dalei Meilutei už jos medžio režinį "Vėjuotą dieną." Juri komisijos pirm. dail. T. Valius, įteikdamas laimėtojai dovaną, džiaugėsi gražia akademikų skautų tradicija skirti tiek daug dėmesio jauniems menininkams. Šalia T. Valiaus, į juri komisiją įėjo dailininkai V. Tamošaitis ir K. Račkus. Buvo atžymėti ir kitų parodos dalyvių kūriniai – Albos Pauliaus, Birutės Bulotaitės, Kęstučio Zabkaus ir Miko Slapšio. Be šių, savo kūrinius buvo išstatę Algimantas Banelis, Sigitas Ramanauskas ir Bronius Tvardūnas.

A. Stepaitis kalbėjo apie Dr. Vydušo Studentų Šalpos Fondą. Nuo šio fondo įsteigimo 1952 m. jau yra paskirta 41 paskola ar negrąžinama stipendija. Iš jų 3 į Lietuvą, 18 į Vokietiją. Viso išmokėta

7,567.50 dol. Fondas ir toliau teiks stipendijas neturtingiems ir gabiems studentams. Fondo valdytoju yra prof. St. Kolu-paila.

A. Avižienis, Mūsų Vyčio vyr. redaktorius, skundėsi nepakankama talka šiam žurnalui. Ypatingai sunki yra MV finansinė padėtis. Čia pat R. Kezys ASS New Yorko skyriaus vardu įteikė Mūsų Vyčiui 25 dol. auką. Sigurdas Girdauskas, spaudos – informacijos atstovas, pranešė, kad ASS informacinis biuletenis Ad Meliorem (apie 600 egz.) bus siuntinėjamas visiems ASS nariams ir kad jame, šalia organizacinių pranešimų, bus ir diskusinės medžiagos. Romas Eininkevičius, studentų reikalų vedėjas, pasidžiaugė ASS aktyviu dalyvavimu Liet. Stud. S-gos veikloje ir akademikų skautų laimėjimu Stud. S-gos centrinių organų rinkimuose.

Bankete pagrindiniu kalbėtoju buvo Liet. Skautų Brolijos vyriausias skautininkas prof. St. Kairys. Jis kalbėjo apie techninę pažangą ir jos įtaką žmogaus sielai. Dalyvavo visa eilė garbės svečių.

Suvažiavimo dalyviai iš klausė pamaldų lietuviškoje šv. Jono bažnyčioje, kur gražų pamokslą apie akademinės skautijos užduotą pasakė kun. P. Azubalis.

Po dail. A. Tamošaitio paskaitos suvažiavimas buvo uždarytas.

NEW YORKO AKADEMIKAI SKAUTAI pakeliui į Toronto stebi Niagaros krioklių. Iš k. į d. – A. Didžbalytė, V. Virbickas, A. Bendoriūtė, V. Alksninis, Z. Bernotaitė, L. Petrauskaitė, V. Gintautaitė ir kt.

A. Eidukevičiaus nuotrauka

Akademiniai horizontai

Akademių skautų žurnalo Mūsų Vytis naujasis (2-3) numeris turinio atžvilgiu gerokai skiriasi nuo praėjusių MV numerių. Šis ką tik iš spaudos išėjęs 100 psl. specialus leidinys yra "Akademinio Skautų Sąjūdžio vizitinė kortelė lietuvių visuomenei," – taip ši numerį apibūdino MV vyr. redaktorius A. Avižienis.

Suvažiavimo posėdžiai vyko Toronto Lietuvių Namuose. Reikia pasidžiaugti torontiečių energija, organizuojant ir pravedant šį suvažiavimą. Organizatoriai buvo sudarę 7 komisijas, kurių darbą koordinavo Gytis Šernas. Įvairius darbus atliko B. Vaškėlis, S. Skirgailaitė, R. Kulienė, V. Šernas, A. Banelis, A. Kulys, N. Bersėnaitė, V. Kvedaras, B. Petrulytė, R. Bleizgytė, B. Grigaitytė, A. Eizinaite, M. Slapšys, S. Ramanauskas, D. Meilutė, A. Dvarionas, V. Bersėnas, G. Girdauskaitė, L. Kuolaitė, A. Dailydė. J.M.

Leidinyje yra šie straipsniai: Istorinis žvilgsnis į lietuvių tautos filosofus – J. Kubilius, S. J.; Lietuvių kultūros ideologiniai pagrindai – J. Kaupas; Simboliai lietuvių tautosakoje – J. Čepėnaitė; Jaunieji poetai pavergtoje Lietuvoje – R. Šilbajoris; Auklėjimas sovietinėje Lietuvoje – T. Remeikis; Kontroluojama laisvė – V. Bieliauskas; Tarp dviejų kultūrų – V. Černius; Akademinis Skautų Sąjūdis laiko plotmėje.

DĖL STUDIJOS PASTABŲ

Studijos, rašęs gegužės 8 dienos Akademinėse Mintyse, buvo toks dosnus, kad priskyrė man nuomones, kurių studijų dienose nebuvau sakęs. O kuklumas neleidžia savintis to, kas svetima.

1) Priešingai Studijos pastabai, debatų metu pasakiau, kad nuosmūtkio studentijoje nepastebiu, nes nėra nuo ko smukti.

2) Atsakydamas į klausimą, kokiose srityse studentijos veikla yra sėkmingiausia, sugestionavau, kad, sprendžiant iš sparčiai augančio Akademinio Skautų Sąjūdžio ir korporacijos Neo-Lituania, sėkmingiausia yra tokia veikla, kokia būdinga tiems sambūriams, esmėj socialinė-pramoginė, ne intelektualinė. O kad tų grupių plėtimasis būtų atvirksčiai proporcingas kultūrinėjimui, to nesaikiau.

Pabaigai – pastaba. Ne mano, o Rousseau: "...Nesu įveikęs meno tapti supras tas to, kas atsako atidžiai klausytis."

L. SABALIONAS

Traun's

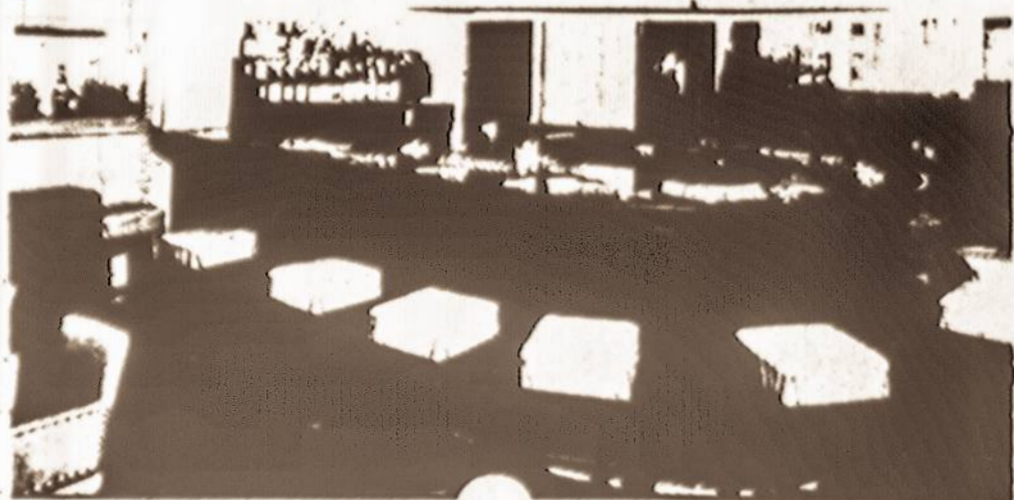
BARAS IR RESTORANAS
AUGUST TRAUN - Savininkas

N. E. cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 9-9352

Festival Restoranas ir Baras

VACYS STEPONIS, Savininkas
40 EAST 26TH STREET, NEW YORK CITY
Telefonas MU 3-2928

GERI PIETŪS IR VAKARIENĖ - JAUKUS BARAS

Salė vestuvėms, susirinkimams ir kitiems parengimams.
LIETUVIŠKIEMS SUĖJIMAMS NEMOKAMAI
Gali tilpti 200 žmonių. Mielai kiekvienas bus sutiktas.

Nuolankiai kviečiame Jus dalyvauti

DIDŽIULIAME, ŠAUNIAME PAVASARIO KONCERTE IR BALIJE

kurį rengia

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo "RŪtos" Kultūros Organizacija

Šeštadienį, BIRŽELIO (June) 6 d., 1959 mt.
ŠV. JURGIO LIET. SALĖJE, 180 New York Ave., Newark, N. J.

PROGRAMOJE:

RŪTOS RADIO ANSAMBLIS, dir. Algirdo Kačanausko.
LIONĖ JUODYTĖ, kontraltas. LIŪDAS STUKAS, baritonas.
RAŠYTOJAS ANTANAS GUSTAITIS, iš Bostono.
RŪTOS TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ, vad. Jadvygos Matulaitienės.
DALYVAUJA IR TARPTAUTINĖ ŠOKĖJŲ GRUPĖ.

Įėjimo mokestis \$1.50

Vien šokiams \$1.25

Šokiams gros Gene Mitchko vad. orkestras, iš New Yorko
Programos pradžia 7 v. v.

Šokiai 9 v. v.

Kalifornijos lietuviai

— Paskutiniame LD numeryje duodamas W. Chase "Pabaltiečių bendradarbiavimas," pasikalbėjimas su ilgamečiu Alto sekretorium dr. P. Grigaičiu apie Lietuvos laisvinimą ir ateities perspektyvas "ar Lietuva parduota?," kitas pasikalbėjimas su kun. A. Sušinsku apie "Praeities klaidas ir dabarties jaunimo problemas," A. Liuberto — "Milžino paunksmė" Montrealio Liet. Dramos Teatro pastatyme, G. Veličkos beletristinis eskizas "Blunkanti dienos šviesa," V. Ramojaus iliustruotas reportažas apie Vabalninką ir iš vabalninkų kūrybos (B. Sruogos, V. Stonio, L. Žitkevičiaus ir kt.) LD anketos atsakymai "Lietuvybės išlaikymo šeimos problema." Dr. H. Lukoševičius rašo apie dr. J. Mikulskį. Senieji Vilniaus dailės meistrai, gen. št. pulk. A. Špokevičius — apie Lietuvos jaunimą kovose su okupantais. Buv. italų min. pirm. M. Scelbos pasisakymas "Lietuva ir vėl bus laisva, buv. ilgamečio Vliko pirmininko M. Krupavičiaus, min. S. Lozoraitičio pareiškimai. Įdėta per 50 nuotraukų, vaizduojančių margaspalvę lietuvių veiklą visame pasaulyje.

— Gegužės 10 d. Los Angeles mieste su pasisekimu pastatytas G. Veličkos "Žydintis pavasario vėjas," 2 veiksmų lyrinis vaizdas. Muzikinę dalį tvarkė komp. B. Budriūnas, režisavo G. Velička, pastatyme dalyvavo sv. Kazimiero parapijės choras, Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris ir oktetas "Daina." Žmonių atsilankė gausiai.

— Paskutinis Igno Šeinaus veikalas "Vyskupas ir vėlnias," kurį leidžia LD leidykla, jau spausdinamas. Vėlnionis, dar gyvas būdamas, be galo džiau-

KAREN KRANCUS, 18 m. lietuvaitė, laimėjusi Miss Welcome to Long Beach, California, titulą. Ji yra Liet. Klubo išdininko Jono Kranciaus duktė. Karen, be to, yra gera sportininkė. Ji turi du arklius, juos prižiūri ir treniruoja.

gėsi šios knygos išleidimu. Žmona rašo suradusi dalį jo paties taisyčių korektūrų. Surastos dar 5 novelės, kurias vėlonis būtinai norėjo įdėti į rinkinį. Tai bus lyg testamentinis Šeinaus rinkinių novelių rinkinys.

— Flor. Korsakaitė vaidino Hollywoode, Three Arts Studio, pastatytame dramos veikale "Aš esu kamera," vaizduojančiame įvykius Berlyne prieš Hitleriui paimant valdžią. Su vaidino fraulein Schneider, vieną iš svarbiausių ralių.

— Buv. ilgametis Liet. Dienų administratorius J. Urbanas palaidotas Los Angeles mieste. Į pusiau slaptą lietuvių organizacinį gyvenimą įsijungė dar gyvendamas Charbine, Mandžūrijoj, kur 1916 m. bai-

gė komercinę mokyklą. Mielai dėjosi į organizuotą veikimą ir Amerikoj. Prie kapo atsisveikinimo žodį pasakė klebonas kun. J. Kučingis ir LD leidėjas A. Skirius. Id

Paminklinis Margučio numeris A. Vanagaičio mirties dešimtmėčiui paminėti gaunamas Vienybės redakcijoj. Numeris įdomus ir gražiai išleistas.

ARCHITEKTŲ ŽINIAI

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS) Centro Valdyba praneša, kad prieš keletą savaičių skelbto konkurso Lietuvos Pasiuntinybės Rūmams Brazilijoje suprojektuoti terminas yra pratęsiamas nuo rugpjūčio 1 dienos iki spalio 1 dienos, t. y. mūsų pranešimo 4. skirsnis turi atrodyti taip: "Projektai turi būti išsių-

ti jury komisijai ne vėliau 1959 metų spalio 1 dienos." Ta pačia proga pranešama, kad duotosios "Projektavimo informacijos" šiuo metu yra žymiai papildytos. Informacijų ir kitais su šiuo projektu susijusiais klausimais kreiptis į prof. inž. J. Simoliūną, 1561 Holmes Ave., Racine, Wisc., USA PLIAS centro Valdybos Pirmininką.

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE PATARNAVIMAS PAS JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

REPUBLIC Wine & Liquor Store

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-33 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Three Joe's Service Station, Inc.

Trys Juozai - visi trys lietuviai - rūpestingai, sąžiningai ir pigiau patarnaus jums, jei tik jūsų automobiliui reikalingas bet koks - didelis ar mažas - pataisymas.

COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

85-42 WOODHAVEN BLVD. WOODHAVEN, N. Y.
(86th Avenue kampas, prie Jamaica Avenue)
Telefonas Virginia 6-9683

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Tel. APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

JOE & JOHN FRIENDLY SERVICE

JONAS KARPUS
JUOZAS KAZLAS
Savininkai

- SUNOCO -

Tel. APplegate 7-9515
GAS - OIL - TIRES
BATTERIES
A to Z LUBRICATION
588 Jamaica Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Highland Place kampas

BANGA TELEVISION

V. ZELENIS SAVININKAS

34-23 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. U.

PARDUODAMA SU NUOLAIDA: televizija, radijas, HI-FI fonografai (tape recorders), oro vėsintuvai, langams ventiliatoriai, dulkių siurbiai. 40% NUOLAIDA VOKIŠKIEMS HI-FI.

TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS, HI-FI.

Darbo valandos kasdien iki 7 v. v. Tel. AP 7-0349

Al's T. V. Service

ALBERT J. MISIUNAS, Savininkas

TAISOMA TELEVIZIJA, RADIJAS IR HI - FI
Darbas garantuotas Priimama iki 10 v. v.

101-23 112th Street RICHMOND HILL 19, N. Y.
Telefonas Virginia 6-6895

Dorion's MFG'S OUTLET STORES, INC.

Mūsų krautuvėje gausite viską kas tik reikalinga artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti:

vilnonės, silkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur. Be to, medžiagos namų papuošimui: fiberglass ir kt.

148-09 JAMAICA AVENUE JAMAICA 35, N. Y.

(išlipti Sutphin Blvd. storyje) Tel. AXtel 7-6082
Vienybės skaitytojai perkantieji medžiagas siuntiniams į Lietuvą gauna 10% nuolaidą.

Kur praleisite atostogas?

Lietuvių vasarvietės savininkai LUŠIAI ir VEITAI nuoširdžiai kviečia atvykti į saulėtą CAPE COD ir apsistoti jų puošnioje viloje, kuri šią vasarą turės naują "MEŠKOS" vardą. Vešlių medžių, žalumynų ir vaisių sodo apgaubta sodyba primena Lietuvos jaukumą ir sudaro geriausias sąlygas poilsiui.

Gražūs ir erdvūs kambariai Stropus patarnavimas
Geras ir sveikas maistas Neaukštos kainos
Vandens sporto įrengimai Teniso ir golfo aikštės
Arti golfo srovės šildomi Atlanto vandenys
Netoli teatrai ir kitos vakarinės pramogos

KREIPTIS:

Š. M. Lušys, 105 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-5576
M. Lušys, c/o MEŠKA, Monument Beach, Beach St.
CAPE COD, MASS. Tel.: Buzzards Bay, Plaza 9-3251

SEZONAS PRASIDĖS BIRŽELIO 15 DIENĄ
Seimininkai maloniai laukia svečių.

OSTERVILLE MANOR, INC.

Vasarvietė, kurioje Jūs praleisite atostogas, būsite patenkinti.
Mūsų šukis - vasarotojui duoti pilną poilį.
Ši vasarvietė naujai atremontuota, turi 60 kambarių su visais poilsiui reikalingais įrengimais.
Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymo kreiptis šiuo adresu:

Osterville Manor, Inc.

Osterville - Cape Cod, Mass. Tel.: GArden 8-6911

Kur geriausiai praleisti atostogas?

Aišku, kad garsiajame CAPE COD - OSTERVILLE, MASS. kurorte prie atviro Atlanto vandenyno puikaus LONG BEACH pliažo ir pušų parko pavėsyje gražiausioje lietuviškoje vasarvietės viloje

AUDRONĖ

87 East Bay Road, Osterville, Cape Cod, Mass.

Siais metais svečių patogumui patobulinta ir pritaikinta atostoginiam poilsiui ir ramybei atidaroma vasarajimui nuo šeštadienio BIRŽELIO 13 d. iki RUGSĖJO mėn. pabaigos.
Iš kalno kreiptis:

Dr. E. Jansonas, 47 Thomas Park, S. Boston 27, Mass.
Tel. AN 8-7771, arba nuo birželio mėnesio --
AUDRONĖ - JANSONAS, 87 East Bay Road,
Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-2748.

MARY PAIAUIS

337 ST. NICHOLAS AVE
(Ridgewood)

Kviečia visus atsilankyti, linksniai laiką praleisti ir su draugais suėiti.

RESTAURANT
BAR & GRILL
BROOKLYN, N. Y.
Phone: EVergreen 2-9141

Clevelando lietuviai

(Atkelta iš 2 psl.)

grįžtume į Lietuvą, tai gal ten mums statytų pamišėlių namus...

Jis manęs, kad jaunajai lietuvių generacijai Lietuvoje bus įkvėpta orientališko galvojimo, kas sudarys priešingumą vakarietiškam galvojimui. Tik mūsų vieningumas, esą, gali jiems padaryti išpūdžio ir padėti mums įkvėpti vakarų dvasios.

Dar K. Pakštas pasisakė, kad jis esąs nacionalistas, bet tik praktiškas nacionalistas. Parvežtoji iš Sibiro maldaknygė, kur kiekviename jos puslapyje yra įrašytas Lietuvos vardas, jį padarė maldingėniu. Tolerancija šiais laikais, jo manymu, mums jau nustoja reikšmės. Dabar ją turi pakeisti dvasinis komfortas.

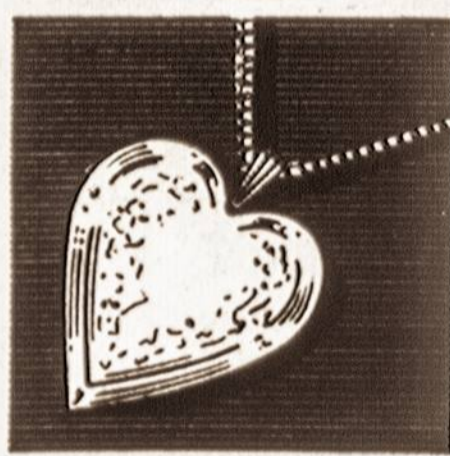
Pirminkavęs H. Idzelis pasiūlė šį susirinkimą laikyti įžanginiu, kelių į politinę lietuvių vienybę be jėškant, kas ir buvo priimta. Toliau tą sumanymą plėsti pavesta K. Žuko iniciatyvai.

J. Pašukonis

praneša, kad jo vadovaujame Lietuvių Pil. Klubo spaudos kioske galima gauti literatūrinę premiją laimėjusio Kazio Bradno poezijos rinkinį "Morenų ugnys," taip pat neseniai Terra išleista K. Žuko atsiminimų knyga "Zvilgnis į praeitį."

TWICE
Treasured!

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

GINTARAS
LIETUVOS AUKSAS

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis
Užsakoma per paštą
AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Geriausia dovana už 2 dolerius

Prieš porą savaitių Vienybė paskelbė nuolaidą naujiems skaitytojams, kurie iki š. m. liepos 1 d. užsiprenumeruos laikraštį.

Į mūsų prašymą padėti padidinti Vienybės tiražą tuojau atsiliepė kelios dešimtys skaitytojų, užsakydami Vienybę savo artimiesiems ir draugams.

Iš tikro, ar galima rasti vertingesnę dovaną už 2 dol. ?

Padėkite mums sustiprinti VIENYBĖ, susirasdami bent vieną naują prenumeratorių. Kiekvienam naujam skaitytojui laikraštis bus siuntinėjamas už 2 dolerius iki metų pabaigos.

NAUJAS PRENUMERATAS su \$2.00 prašome tuojau siųsti: VIENYBĖ, 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.

MATTHEW MAŽEIKA, Savininkas

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.
80115 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

Visame New Yorke neraskite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ka nerengtumete - koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius - SALESE GALI TILPTI NUO 25 IKI 2000 DALYVIU.

L. MOLIN - REIKALŲ VEDEJAS
320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

MŪRINIAI NAMAI - vienos, dviejų ar daugiau šeimų, netoli Subway, taip pat APARTAMENTŲ NAMAI investavimui, telkiantys nuo 10 iki 25% pelno.

Fred Meyer Agency REAL ESTATE INSURANCE Ltd.

Jeigu norite parduoti savo namą tuojau telefonuokite EV 5-3700 2222 PITKIN AVENUE BROOKLYN 7, N. Y. ir klauskite MR. DARROW. COR. VAN SICLEN AVE.

Joseph Andrusis Insurance

Perkant parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių įrašų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders).

KREIPTIS

HAVEN REALTY

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 7-4477
Kasdien 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sekmadieniais 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

White Horse Tavern

PRANAS BRUČAS, Savininkas

BARAS, RESTORANAS IR SALE
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

86-16 JAMAICA AVENUE
Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

THE ARLINGTON RESTAURANT

LIETUVIŠKAS MAISTAS

COCKTAIL LOUNGE, DINING, DANCING, CATERING
HALL FOR ALL OCCASIONS

385 ARLINGTON AVENUE at HALE AVENUE
BROOKLYN 8, N. Y.

Under BMT Jamaica Line - Norwood Avenue Station

Phone: TAYlor 7-9842

Ona ir Jonas Valaičiai

Winter Garden Tavern Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir
kitokioms pramogoms.

POLAIDOTUVINIAI PIETUS

Pirmos rūšies lietuviškas
maistas prieinamomis kainomis.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

STIKLINIS BARAS. VIENA GRAŽIAUSIŲ UŽEIGŲ.

273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 4-9533

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS Baras ir Restoranas

Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės ir užkandžiai.

GERIAUSI GERIMAI PIGIAUSIOMIS KAINOMIS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokioms pramogoms
prieinamomis kainomis. Lietuviškų organizacijų
susirinkimų patalpos nemokamai.

Visais reikalais kreipiamasi į klubo reikalų vedėją
KOSTĄ VAITAITI

280 UNION AVENUE
SPAUDOS KIOSKAS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9672

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 METROPOLITAN AVENUE
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS

BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS
Direktorius
660 GRAND STREET
NOTARY PUBLIC

ALB. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius

410 METROPOLITAN AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. STagg 2-4409

FORGIONE FUNERAL HOME

ANTHONY FÓRGIONE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
9 STAGG STREET BROOKLYN 6, N. Y.
Vėsinamos Kopolyčios Tel. EV 8-8331 ir EV 7-3293

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

BELMONT-PLAZA VIEŠBUTY, NEW YORKE, praėjusį šeštadienį įvyko tautinių grupių veikėjų ir spaudos atstovų susirinkimas, kuriam pirmininkavo prel. J. Balkūnas. Nuotraukoje dalis lietuvių dalyvavusių susirinkime. Iš k. S. Sužiedelis, A. Vakselis, prel. J. Končius, senatorius J. B. Keating, prel. J. Balkūnas, L. Bieliukienė, E. Kulber, S. Briedis. J. Tysliavos, Jr. nuotrauka

Įspūdžiai iš kelionės aplink pasaulį

(Atkelta iš 7 psl.)

Nors upė, skirianti Hong Kongą nuo komunistinės Kinijos, labai saugojama, bet pabėgėlių skaičius iš ten vis didėja.

Hong Konge, kaip laisvam uoste, nereikia mokėti maito, todėl prekės labai pigios. Pigus ir labai geras maistas, būdinga, kad kalnai apdėti dėžėmis, vazomis, kuriose sukrauti mirusiųjų kaulai.

KANALO VANDENĮ GERIA, MAUDOSI, SKALBIA IR IŠMATAS PILA...

Taip yra Bangkoko mieste, Tailande, kuris anksčiau vadinosi Siamas. Senoj to miesto daly gatvių nėra, susisiekimas vyksta kanalu laiveliais, kuriais ir mums teko plaukti, —

sako J. Stukas. Bet vandens čia negėrėm, pamatę, kaip vietos gyventojai juo naudojami, toliau jis aiškino. Jų gyvenimo lygis žemas, eksportuojami ryžiai ir miško produktai. Konferencijos metu finansų ministras pranešė, kad Tailando valdžia nutarusi kviesi pramonininkus iš užsienių, penkis metus atleidžiant juos nuo mokesčių.

Čia yra labai daug budistų šventovių, kurių kunigai ir vienuoliai kas rytą lanko namus, jieškodami maisto. Jie valgo tik kartą į dieną.

Teko jiems čia aplankyti vietą opiumo klubą, kur už dolerį gali rūkyti iš didelės pypkės opiumą. Tie nuolatiniai po darbo dienos rūkoriai labai sulysė.

— Kas tuose kraštuose jus informavo ir nurodė žymesnes lankymo vietas?

Kiekviename mieste ta proga buvo suruošta tarptautinės prekybos ir pramonės atstovų konferencija. Po konferencijų vykdavo priėmimai, dalyvaujant valdžios atstovams.

Apie šią prekybos ekzekutyvų kelionę ir jos tikslus buvo iš anksto painformuoti JAV konsulai ir jie pirmieji visur mus sutikdavo. O taip pat ir tų kraštų prekybos ir pramonės ministrai bei vietos prekybos klubų atstovai.

Kritiškoji Berlyno data, gegužės 27-oji, praėjo. Vakariečiai iš Berlyno dar nepasitraukė.

AUGUST P. GUSTAS, Inc. Laidotuvių direktorius

354 MARCY AVENUE

BROOKLYN, N. Y.

TEL. EVERgreen 7-4774

Naujai įrengtos kopolyčios yra vos 2 blokai nuo Broadway. Pasiekama, važiuojant BMT, INS traukiniais ir autobusais. Daug vietos automobiliams pasistatyti.

VIENYBĖ

Juozas Tysliava,
Vienybės redaktorius, yra išvykęs į Chicago. Praėjusį sekmadienį A. Vanagaičio minėjime pasakė pagrindinę kalbą.

Jonas Slepetys
pasitraukė iš LB New Yorko apygardos pirmininko pareigų. Jis pasilieka LB tarybos prezidiume.

Salomėja Narkėliūnaitė
išskrenda į Detroitą dalyvauti Vilniaus krašto lietuvių suvažiavime gegužės 30 ir 31 d. d.

Aleksas Mrozinskas
gegužės 30 d. seštadienį, rengia savo piano studijos mokinių koncertą. Koncertas įvyks Apreiškimo parapijos salėje. Pradžia 5 val. p. p. Programoje dalyvaus 30 mokinių.

Jieva Stanienė
gyv. 181 – 75 Tudor Road, Jamaica, mirė gegužės 21 d. Palaidota gegužės 25 d. šv. Jono kapinėse. Liko vyras Jonas, sūnus Juštinus, broliai Motiejus ir Antanas, sesuo Marija Urbonienė.

Antanas Gustaitis,
poetas, gyvenęs Bostone, skaitys savo humoristinius kūrinius Lietuvos Atsiminimų radijo Rūtos organizacijos koncerte. Koncertas įvyksta Newark, birželio 6 d.

Almaus Meno Galerija
77 Steamboat Road, Great Neck, birželio 7 d. atidaro dailininkės Shirley Kramer kūrinių parodą. Paroda tęsis iki birželio 28 d.

Maironio mokykla
mokslo metų pabaigtuves ir abiturientų išleistuves rengia birželio 7 d., sekmadienį, 3 val. 30 min. p. p., Apreiškimo parapijos salėje. Šiemet sueina 10 metų nuo šios mokyklos įsteigimo. Šiuo metu mokyklai vadovauja mokytoja E. Ruzgienė.

Jonas Aistis,
poetas, dabar gyvena Washington. Netrukus ten išsikelia ir jo šeima.

Lione Juodytė,
solistė, dainuos su Rūtos ansambliu ir su ansamblio solistu Liudu Spuku Lietuvos Atsiminimų koncerte, kuris įvyks birželio 6 d. Newark.

Operetės choras
praėjusį sekmadienį turėjo pobūvį su menine programa, vaišėmis ir šokiais.

Emilija Čekienė
lėktuvu vyksta į Tautinės Sąjungos seimą, vykstantį gegužės 30 ir 31 d. d. Detroit.

Povilas Puzinas,
Long Island Meno Lygos parodoje laimėjo premiją kaip geriausias dailininkas. Česloviui Janušui atiteko premija už geriausią tapybą. Ona Paškevičienė gavo specialią dovaną už tapybą. Parodoje, kuri atidaryta gegužės 17 d., iš lietuvių dar dalyvauja Jurgis Juodis, Ed. Krasauskas ir Sofija Plechavičienė.

Lietuvių Spaudos Klubas
su SLA penktąją apskritim birželio 13 ir 14 d. ruošia dviejų dienų išvyką į Susivienijimo vasarnamį, Atlantic City, N. J.

Lietuvių Sporto Klubas,
kartu su Atletų Klubu, ruošia metinį pikniką, kuris įvyks birželio 21 d. (sekmadienį), Polish National Park, Jamaica, N. Y.

IŠNUOMOJAMA 2 kambariai
su virtuve ir šildymu Ridgewoodo sekcijoje. Trys blokalai nuo susisiekimo linijos. Kreiptis: 1519 Green Ave. Tel. VA 7-8125.

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS IZDININKAS St. Zobarskas įteikia 500 dolerių čekį poetui Kazimui Bradūnui už jo eilėraščių rinkinį "Morenų ugnys." Iš k. (sėdi) viešnia iš Kanados Birutė Pūkelevičiūtė ir juri komisijos pirm. Juozas Brazaitis.

V. Maželio nuotrauka

Spalvinga literatūros šventė

Literatūros šventė, įvykusi praėjusį sekmadienį New York, kažkodėl nesutruokė daug žmonių. Bet atvykusieji nesigailėjo. Programa buvo spalvinga, nekasdieniška.

Oficialiąją dalį vedė Liet. Rašytojų D-jos vicepirmininkas Pranas Naujokaitis. Jo žanginis žodis buvo įdomus. Įdomūs buvo ir kiti žodžiai.

Vakaro centre buvo literatūros premijos laureatas poetas Kazys Bradūnas, atvykęs iš Baltimorės su dviem savo vaikais ir broliu. 500 dolerių premiją jam įteikė Rašytojų D-jos izdininkas Stepas Zobarskas.

Jury komisijos pirmininkas Juozas Brazaitis, kalbėdamas apie premijuotąją knygą "Morenų ugnys," pabrėžė, kad Bradūnas šioje knygoje pratęsia žemdirbio pergyvenimus, bet padaro ir naują žingsnį. Priešistorinis žmogus autorias esąs atkurtas su nuostabiu išjautimu.

Meninę vakaro dalį gražiai

vedė Rašytojų D-jos sekretorius Paulius Jurkus.

Kazys Bradūnas paskaitė savo brandžių eilėraščių iš premijuotosios knygos ir dar nespausdintų.

Pats laureatas kukliu, nuširdžiu žodžiu padėkojo už premiją. Pasisakė nesąs produktingas. Sveikų minčių iškėlė dėl literatūrinų ginčų. Esą, literatūros raidoje tyla reikėtų ne ką kita, kaip tik mirtį.

Poetas Faustas Kirša, negalėjęs į šį vakarą atvykti, buvo pakeltas į Liet. Rašytojų D-jos garbės narius.

Prisiminti ir pagerbti mirusieji rašytojai: Ignas Šeinius ir kiti. Taip pat pagerbtas ir sek-

madienio rytą miręs John Foster Dulles, didelis kovotojas už laisvę.

Fausto Kiršos giliai išmąstytus eilėraščių publikai perdavė viešnia iš Kanados Birutė Pūkelevičiūtė.

Nuoširdumu dvelkė Kotrynos Grigaitytės skaitytoji poezija.

Birutė Pūkelevičiūtė su savo beletteristiniu kūriniu pasirodė kaip didžiai temperamentinga rašytoja. Jai tikėtų šio vakaro žvaigždės vardas.

Leonardas Žitkevičius sklandžiai eiliuotą ištrauką iš humoristinės poemos pradėjo skaityti bendrine kalba, o baigė – vabalinkėny tarpe.

E. TAUTERYŠ

Jieva Stanienę palydint

(Atkelta iš 5 psl.)

1943 metais Jievitę išrinka vaizdos ir malonaus būdo, jų tarpe ji jaučiasi sava. 1922 – 1930 metų laikotarpyje Italijoje studijavo busimos Lietuvos operos solistės – Vincė Jonuškaitė, Vera Podėnaitė, mokėsi dainavimo Gražina Brazdžionytė (dabar Grinjuvienė) ir kitos.

1925 metais Jievitė pirmą kartą aplanko Lietuvą. Palangos jūra, miškai, slėniai ir kalneliai užburia ją. O ir Jievitė savo linksma, giedria nuotaika, kupina gyvenimo džiaugsmo, užkeri visus, kam tik ją tenka pažinti. Rašančiai šias eilutes tuo metu kaip tik teko su Jievute susipažinti, susidraugauti ir ją pamilti. Ne vienkartinis buvo jos apsilankymas Lietuvoje.

Karas ir okupacijos, atrodė, lyg mus visai išskyrė. Ilgai apie Jievitę nieko nebegirdėjome. Kaip vėliau iš jos pačios patyriau, studijas baigusi, ji grįžo į JAV. Deja, savo pasirinktu dainininkės keliu jai neteko eiti. Ji pasitenkino kuklesne mokytojos dalia, dėstydamą dainavimą privačiai ir mokydama vaikų chorą Apreiškimo parapijos mokykloje.

1943 metais Jievitę išrinka skaudus smūgis: staiga miršta jos vyras, savo pareigas eidamas. 1948 metais ji išteka už Jono Stanio.

1949 metais, kada lietuvių benamių banga išmetama į JAV krantus, abu Staniai jautriai reaguoja į naujųjų ateivių bėdas, padėdami jiems kurtis ir globodami juos. Jie yra parodę daug artimo meilės ir savo bičiuliui, rašančiai šiuos žodžius, ir jos šeimai.

Saulėtą gegužės 25 dieną velionė buvo palaidota šv. Jono kapinėse, apklotą gėlių vainikais, kurias ji taip mylėjo.

Paliko dideliame nuilūdimė ir sielvarte vyrą Joną, su kuriuo išgyveno 11 gražių metų, sūnų Justą, marčią Elzietą, du ankėlius, sesutę Marijoną, brolius Motiejų ir Antaną ir šaunų Jankų giminę.

Paliko ir mus, savo draugus ir drauges, su kuriais kadaise keliavo saulėtais Lietuvos vieškeliais.

Lindimę mes visi, kurie pažinojome tą brangią Amerikoj gimusią ir čia pat užgesusią lietuvišką širdį ir sielą.

B. N.

ALDONA ŠILEIKYTĖ kadetų balijuje laimėjo grožio konkursą. Ji čia matoma su draugėmis prie įėjimo į Hotel Edison, A. Šileikytės palydovas buvo kadetas Gediminas Naujokaitis.

L. Karabaic nuotrauka